

*Lietuvos Respublikos konkurencijos
taryba*

2003 m.

DARBO ATASKAITA

TURINYS

Pratarmė

I. Konkurencijos politikos prioritetai

1. Teisės pagrindų tobulinimas
2. Integracija į ES

II. Pagrindinė veikla

1. Konkurencijos įstatymo priežiūra
 - ◀ Draudžiami susitarimai
 - ◀ Piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi
 - ◀ Koncentracijos kontrolė
 - ◀ Valstybės valdymo ir savivaldos institucijų veiksmai, ribojantys konkurenciją
 - ◀ Rinkų tyrimai
2. Valstybės pagalbos ūkio subjektams kontrolė
3. Reklamos įstatymo priežiūra
4. Teisinė praktika

III. Tarptautiniai ryšiai

1. Dvišalis bendradarbiavimas
2. Daugiašalis bendradarbiavimas
3. Dalyvavimas tarptautiniuose seminaruose ir konferencijose
4. Techninė pagalba

IV. Konkurencijos kultūros sklaida ir viešieji ryšiai

V. Organizacinė struktūra ir ištekliai

VI. Priedai

PRATARMĖ

VAIDMUO IR UŽDAVINIAI

Svarbiausias Konkurencijos tarybos uždavinys - įgyvendinti Konkurencijos įstatymo reikalavimus taip, kad jie kuo geriau pasitarnautų visuomenės pažangai

Įdirbis, kuris reikalingas Lietuvai įstojant į Europos Sąjungą,- taip apibendrintai galima įvardinti 2003 metų darbo ataskaitoje pateikiamą Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos veiklos suvestinę. Tiek Konkurencijos tarybos, kaip valstybinės institucijos, tiek teismų įgyvendinama konkurencijos politika daro teigiamą poveikį rinkų struktūrai bei rinkos dalyvių elgesiui. Veiksmingesnė ūkio subjektų tarpusavio konkurencija skatina naujoves, mažina gamybos sąnaudas ir didina ekonomikos našumą. Lietuvos gamintojai tampa konkurencingesniais atsiveriančiose Europos šalių rinkose, o didesnės konkurencijos naudą vis labiau jaučia ir Lietuvos vartotojai – jiems plečiasi galimybės už mažesnę kainą rinktis iš platesnės prekių bei paslaugų pasiūlos.

2003 m. institucijos specialistai įdėjo daug pastangų, svarstydami ir derindami Konkurencijos įstatymo pataisas. Parengtos mūsų veiklai paties svarbiausio įstatymo pataisos pirmiausia susijusios su Europos Sąjungos konkurencijos taisyklių tiesioginiu taikymu Lietuvoje jau nuo 2004 m. gegužės. Teko atsakingai ruoštis tam, kad atitinkamas galias suteikus Konkurencijos įstatymo pataisomis, Europos Bendrijų steigimo sutarties 81 ir 82 straipsnių nuostatas jau taikys ne tik Europos Komisija, bet ir Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba bei Lietuvos teismai.

Gerai suprantame mūsų institucijai keliamus uždavinius Lietuvai tampant Europos Sąjungos nare. Pirmiausia Lietuvos verslo visuomenė turi teisę tikėtis, kad bendromis pastangomis pavyks sėkmingai įveikti konkurencijos kliūtis ir apginti visuomeninius interesus. Tačiau ir bendra atsakomybė bus didesnė. Ūkio subjektams nebereikės gauti privalomų leidimų atskirosioms išimtims iš Konkurencijos tarybos - susitarimai, ribojantys konkurenciją, bet tenkinantys išimties sąlygas, galios be jokio išankstinio administracinio sprendimo. Tai palengvinimas ūkio subjektams, bet kartu ir didesnė atsakomybė, kadangi nuspręsti, ar susitarimai patektų į draudžiamų susitarimų sritį, jiems reikės savo nuožiūra. Europos Komisijos konkurencijos politika nukreipta pagrindiniam tikslui - stiprinti konkurencijos procesus, todėl ir mūsų uždavinys - analizuoti bei įvertinti juos Lietuvoje ir priimti motyvuotus sprendimus.

Atliktų tyrimų kokybė, specialistų sugebėjimas surinkti įrodymus ir padaryti teisingas išvadas, tinkamas teisinių procedūrų taikymas bene geriausia atsiskleidžia tyrimo medžiagai atsidūrus teisme. Tai įgalina įvertinti ir priemonių, kurias Konkurencijos tarybos pareigūnai naudoja siekdami atskleisti rimčiausius Konkurencijos įstatymo pažeidimus - konkurenciją ribojančius susitarimus ir piktnaudžiavimą dominuojančia padėtimi - veiksmingumą. Tam pasitarnauja ir 2003 m. priimtos Konkurencijos tarybos darbo reglamento pataisos. Institucijos vykdoma politika nebūtų veiksminga, jei atliekamos priežiūros ir kontrolės funkcijos nebūtų nuolat tobulinamos, o priimami sprendimai ir skiriamos baudos neturėtų poveikio.

Įmonių koncentracijos kontrolė, kaip viena svarbiausių Konkurencijos tarybos veiklos krypčių, 2003 m. pareikalavo ypatingo dėmesio, nes pastaraisiais metais stebime koncentracijos procesų suaktyvėjimą. Tai, viena vertus, nulemia bendrovių siekis našiau funkcionuoti rinkose, o kita vertus, jų pastangos pasiekti tokį dydį, kuris

joms leistų išlikti konkurencingomis besikeičiančioje rinkos aplinkoje. Valstybei priklausiusiuose monopoliniuose ekonomikos sektoriuose (energetika, alkoholio gamyba ir kt.) toliau vykstant privatizavimo procesams, o Konkurencijos tarybai juos vertinant pagal koncentracijos reikalavimus, siekėme rinkose užtikrinti veiksmingą konkurenciją. Pavyzdžiui, kontroliuodami vykdomą koncentraciją Lietuvos pieno supirkimo rinkoje, 2003 m. priėmėme nutarimus, kurie padėjo išvengti dominuojančios padėties sukūrimo šioje rinkoje ir itin apriboti konkurenciją. Taip pat teko spręsti aktualias problemas, susijusias su plėtojama koncentracija mažmeninės prekybos sektoriuje. Vis dažniau tenka vertinti užsienyje vykstančius stambių kompanijų ar didelę įtaką rinkoje turinčių ūkio subjektų, taip pat veikiančių bei turinčių pajamų ir Lietuvos rinkose, susijungimus. Ne vienu atveju sudėtingas problemas pavyko sėkmingai išspręsti palaikant ryšius su Lietuvos Respublikos Vyriausybe ir Ūkio ministerija.

Priėmus Reklamos įstatymo pataisais, 2003 m. vykdyti klaidinančios ar neleistinos lyginamosios reklamos priežiūrą, priimti sprendimus, skirti baudas galėjome operatyviau, o tuo pačiu ir efektyviau įgyvendinti šio įstatymo reikalavimus.

Europos Bendrijų sutartis draudžia valstybės pagalbą, kuri iškraipo konkurenciją Bendrijos viduje. Todėl Lietuvos įmonėms teikiama valstybės pagalba 2003 m. buvo vertinama atsižvelgiant tiek į Europos Komisijos taikomas išimtis, tiek ir į pokyčius, įvyksiančius Europos Sąjungai pradėjus taikyti modernizuotas valstybės pagalbos kontrolės taisykles. Vadovaujantis Valstybės pagalbos ūkio subjektams kontrolės įstatymo nuostatomis kai kuriais atvejais buvo atsisakyta pritarti siūlomai įmonėms teikti valstybės pagalbai, kadangi tai galėtų paveikti konkurencijos jėgų pusiausvyrą.

2003 m. Konkurencijos tarybos nariai ir specialistai aktyviai bendradarbiavo su Europos Komisijos, Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (OECD), Europos šalių giminingų institucijų atstovais. Tiek Vilniuje, tiek kitose šalyse buvo rengiami seminarai, kuriuose specialistai dalijosi sukaupta darbo patirtimi, supažindino kolegas su atliekamų tyrimų ypatumais. Įsidėmėtinas buvo Europos Komisijos Konkurencijos generalinio direktorato generalinio direktoriaus Philip Lowe vizitas Lietuvoje. Šio vizito metu buvo pasikeista nuomonėmis tiek dėl tolesnio bendradarbiavimo, tiek dėl konkurencijos politikos ir teisės raidos. Konkurencijos tarybos veikla ir jos pastangos, stiprinant sąžiningos konkurencijos aplinką Lietuvoje, buvo teigiamai įvertintos 2003 m. Europos Komisijos ataskaitoje apie šalių kandidačių į Europos Sąjungą pažangos rezultatus.

Ši 2003 m. veiklos ataskaita ne tik aprėpia svarbiausius institucijos atliktus darbus saugant ir skatinant konkurenciją Lietuvoje, bet ir supažindina su svarbiausiomis konkurencijos politikos gairėmis ir perspektyvomis, kurias esame pasirengę sėkmingai įgyvendinti Lietuvai tapus Europos Sąjungos nare.

Rimantas Stanikūnas

Konkurencijos tarybos pirmininkas

I. Konkurencijos politikos prioritetai

Pagrindinis Konkurencijos tarybos (toliau – KT) uždavinys – pasirengti taikyti ES konkurencijos taisykles ir dirbti Europos teisės aplinkoje po įstojimo į ES. Dėl to buvo išskirta keletas prioritetų konkurencijos srityje, kurie atsispindėjo ir 2003 metų Lietuvos ekonominėje programoje laikotarpiui iki stojimo į Europos Sąjungą. Tie prioritetai - užtikrinti tolimesnį Lietuvos konkurencijos teisės suderinimą atsižvelgiant į ES teisės pokyčius konkurencijos srityje, nustatyti bendradarbiavimo procedūrą su Komisija ir valstybių narių nacionalinėmis konkurencijos institucijomis bylų nagrinėjimo ir konkurencijos politikos klausimais, užtikrinti efektyvų konkurencijos taisyklių taikymą, suaktyvinti šviečiamąjį darbą konkurencijos teisės ir jos taikymo klausimais. Didelis dėmesys buvo skiriamas Lietuvos konkurencijos teisei tobulinti bei Konkurencijos įstatymo įgyvendinimo efektyvumui didinti.

Siekiant įgyvendinti užsibrėžtus tikslus, visų pirma, vyko tolesnis Lietuvos konkurencijos teisės derinimas su ES *acquis*. Buvo parengtos Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo (toliau-KĮ) pataisos, kuriomis siekiama suvienodinti dėl KĮ pažeidimų atliekamų tyrimų ir bylų nagrinėjimo procedūras su naujuoju ES Tarybos reglamentu Nr. 1/2003, sugriežtinti sankcijų politiką. 2003 m. pabaigoje KĮ pataisos buvo pateiktos Vyriausybei. Taip pat 2003 m. buvo pradėti peržiūrėti kiti Lietuvos konkurencijos teisės aktai, rengiami reikalingi KT nutarimų projektai.

1. Teisės pagrindų tobulinimas

2003 m. pabaigoje Lietuvos Respublikos Vyriausybei buvo pateiktas KĮ pakeitimo ir papildymo, Valstybės pagalbos ūkio subjektams kontrolės įstatymo pripažinimo netekusiu galios ir Civilinio proceso kodekso 1 straipsnio pakeitimo projektas (toliau – Įstatymo projektas). Šis projektas parengtas vykdant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. kovo 5 d. nutarimu Nr. 292 patvirtintą Lietuvos pasirengimo narystei Europos Sąjungoje programos (Nacionalinės *acquis* įgyvendinimo programa) teisės derinimo priemonių ir *acquis* įgyvendinimo priemonių planą 2003 m., taip pat Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko 2003 m. balandžio 22 d. potvarkį Nr. 69 (pakeistas 2003 m. rugpjūčio 21 d. potvarkiu Nr. 192). Įstatymo projektą parengė KT darbo grupė, vadovaujama KT administracijos vadovo Š. Pajarsko. Savo pastabas ir pasiūlymus dėl Įstatymo projekto pateikė ir Danijos Europos instituto ekspertai, dalyvaujantys 2002 m. pradėtame Danijos vyriausybės finansuojamame projekte “Konkurencijos aktų rengimas Lietuvoje”.

Įstatymo projektu siekiama dviejų pagrindinių tikslų:

1) sudaryti teisinės prielaidas veiksmingai įgyvendinti konkurencijos politiką Lietuvai tapus Europos Sąjungos nare bei prisiimti įsipareigojimus, susijusius su naryste ES;

2) pakeisti (pripažinti netekusiomis galios) KĮ normas, kurios, kaip parodė praktika, nepasiteisino ir papildyti įstatymą tokiomis nuostatomis, kurios leistų KT veiksmingiau ginti sąžiningos konkurencijos laisvę.

2002 m. gruodžio 16 d. Europos Taryba priėmė Reglamentą (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų Sutarties 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo (toliau - Reglamentas), kuriuo iš esmės reformuojama EB konkurencijos teiseje nustatytų draudžiamų susitarimų priežiūra, leidimų sistemą pakeičiant tiesiogiai

taikytinos išimties sistema bei suteikiant valstybių narių institucijoms teisę bei nustatant pareigą tiesiogiai taikyti Europos Bendrijų Steigimo sutarties (toliau – Steigimo sutartis) 81 ir 82 straipsnius. Siekiant užtikrinti šio Reglamento tiesioginį taikymą bei Europos Sąjungos konkurencijos taisyklių įgyvendinimą, Lietuvai įstojus į ES, būtina sudaryti tam teises prielaidas, papildant KĮ bei Civilinio proceso kodeksą. Įstatymo projekte pasiūlyta papildyti KĮ nauju VII skyriumi “Europos Sąjungos konkurencijos taisyklių taikymas”, kuriame nustatyta, kad KT yra institucija, įgaliota taikyti Europos Sąjungos konkurencijos taisykles, kurių priežiūra pagal Europos Sąjungos konkurencijos teisę pavedama nacionalinei konkurencijos institucijai. Ši norma išplečia KT kompetencijos ribas, užtikrindama Steigimo sutarties 81 ir 82 straipsnių lygiagrečių taikymą kartu su KĮ, kai tiriami susitarimai ar piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi gali paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą pagal Steigimo sutarties atitinkamai 81 ar 82 straipsnio reikalavimus. Atsižvelgus į tai, kad KT, taikydama Europos Sąjungos konkurencijos taisykles, veikia pagal KĮ nustatytą tvarką, Įstatymo projekte yra peržiūrėtos nuostatos, skirtos tyrimų procedūroms bei sankcijoms.

Siekiant nustatyti vienodą draudžiamų susitarimų reglamentavimą tiek pagal nacionalinę, tiek pagal EB teisę, atsisakoma išankstinio leidimo ūkio subjektų susitarimams modelio ir, įsigaliojus Įstatymo projektui, susitarimai, atitinkantys nustatytas išimties sąlygas, galios nuo jų sudarymo momento be atskiro KT sprendimo.

Kadangi nacionaliniams teismams taip pat suteikta teisė ir pareiga tiesiogiai taikyti Steigimo sutarties 81 ir 82 straipsnius, projektas reglamentuoja konkurencijos bylų teismo nagrinėjimo ypatumus. Dėl to būtina Civilinio proceso kodeksą papildyti nuostata, kad konkurencijos bylos nagrinėjamos pagal šio kodekso taisykles, išskyrus išimtis, nustatytas KĮ. Teismas, gavęs ieškinį, susijusį su Steigimo sutarties 81 ar 82 straipsnių taikymu, apie tai informuoja Europos Komisiją ir KT, kurios savo iniciatyva gali pateikti pastabas dėl Steigimo sutarties 81 ar 82 straipsnių taikymo ir turi teisę susipažinti su bylos medžiaga, duoti paaiškinimus, teikti įrodymus ir dalyvauti juos tiriant, pateikti prašymus. Įstatymo projekte taip pat numatytas papildomas bylos atnaujinimo pagrindas, sukuriantis galimybę užtikrinti proceso šalių teisių gynimą, jei teismo sprendime esantis Europos Bendrijos steigimo sutarties 81 ar 82 straipsnių taikymas prieštarauja Europos Bendrijų Komisijos sprendimui, susijusiam su šių straipsnių taikymu.

Projekte numatyti reikšmingi pakeitimai, susiję su koncentracijos kontrolės vykdymu. Praktika rodo, jog kai kurios rinkos (ypač paslaugų) gali susikoncentruoti ir nepateikdamos pranešimo KT, nes nėra tenkinami KĮ numatyti minimalūs pajamų rodikliai, kuriems esant būtinas išankstinis KT leidimas koncentracijai vykdyti. Todėl Įstatymo projekte siūloma suteikti KT teisę savarankiškai inicijuoti koncentracijos kontrolės procedūrą tais atvejais, kai nuo koncentracijos įgyvendinimo praėję ne daugiau kaip 12 mėnesių. Atsižvelgus į naujai priimtą Tarybos Reglamentą (EB) Nr. 139/2004 dėl įmonių koncentracijos kontrolės, yra išplečiamas atsisakymo duoti leidimą koncentracijai vykdyti pagrindas. Taip pat atsisakoma imperatyvaus nurodymo ūkio subjektui po pranešimo apie koncentraciją pateikimo KT sustabdyti koncentracijos vykdymą. Ūkio subjektai galės patys pasirinkti, kurioje koncentracijos vykdymo stadijoje (iki koncentracijos įgyvendinimo) pranešti KT apie koncentraciją.

Valstybės pagalbos ūkio subjektams kontrolės įstatymas numato, kad valstybės pagalbos kontrolę vykdo KT pagal šiuo įstatymu nustatytą tvarką. Lietuvai tapus Europos Sąjungos nare, šią funkciją atliks Europos Komisija, kadangi pagal Europos Bendrijos Steigimo sutarties 88 (ex 93) straipsnį Europos Komisijai yra

suteikta atitinkama kompetencija priimti sprendimus dėl valstybės pagalbos atitikimo bendrajai rinkai ir Europos teisės reikalavimams. Ši sutartis bei Europos Tarybos (EB) Reglamentas Nr. 659/1999, nustatantis išsamias EB Sutarties 88 (ex 93) straipsnio taikymo taisyklės, bus taikomi tiesiogiai nuo 2004 m. gegužės 1 d. Dėl to Valstybės pagalbos ūkio subjektams kontrolės įstatymą siūloma nuo šios datos pripažinti netekusiu galios, o KĮ siūloma papildyti nuostata, kad KT yra koordinuojanti institucija valstybės pagalbos, kuriai taikomos Europos Sąjungos taisyklės, klausimais. KT pagal Vyriausybės nustatytą tvarką atlieka minėtos valstybės pagalbos projektų ekspertizę, dalyvauja teikiant pranešimus apie valstybės pagalbą Europos Bendrijų Komisijai, teikia valstybės pagalbos teikėjams išvadas bei rekomendacijas. Išankstinis valstybės pagalbos projektų įvertinimas KT bei rekomendacinio pobūdžio išvadų teikimas būtų naudingas valstybės pagalbos teikėjams ir Lietuvos ūkio subjektams. Tai jiems padėtų iš anksto išvengti problemų, susijusių su valstybės pagalbos, kuri neatitinka galiojančių Europos Bendrijos teisės reikalavimų, teikimu. Taip pat KT bus atsakinga už suteiktos valstybės pagalbos (įskaitant ir nereikšmingą pagalbą) registro tvarkymą.

Nėra abejonės, kad šio Įstatymo projekto priėmimas bei įgyvendinimas turės didelę įtaką tiek konkurencijos teisės raidai, tiek efektyvesniam KT darbui, siekiant veiksmingai ginti sąžiningos konkurencijos laisvę.

Įvertindama Lietuvos padarytą pažangą, Europos Komisija savo “2003 m. išsamiajame vertinimo pranešime apie Lietuvos pasirengimą narystei” pažymėjo, kad Lietuva iš esmės tenkina derybinius įsipareigojimus ir reikalavimus konkurencijos srityje ir tikimasi, kad po įstojimo bus pajėgi įgyvendinti šios srities *acquis*. Baigiantis pasirengimo narystei etapui Lietuva turėtų patvirtinti griežtesnę sankcijų politiką ir toliau stiprinti konkurencijos taisyklių įgyvendinimo efektyvumą. Be to, Lietuva turėtų stebėti, kad būtų tinkamai taikoma ir įgyvendinama valstybės pagalbos teisė, ypač pagalbos gelbėjimui ir restruktūrizavimui srityje.

2. Integracija į ES

2003 m. balandžio 16 d. pasirašiusi Stojimo į ES Sutartį, Lietuva buvo kviečiama dalyvauti atitinkamų ES institucijų veikloje, suteikus jai stebėtojos statusą. Laikotarpis iki tikrosios narystės Europos Sąjungoje buvo įvardintas kaip informavimo ir konsultavimo procedūra, pagal kurią Lietuva, kaip ir kiekviena stojanti į ES valstybė, Laikinajame komitete gali pareikšti savo nuomonę dėl naujai priimto ES teisės akto įgyvendinimo. Nors ir stebėtojos teisėmis, tačiau Lietuva, kaip ir kitos stojančios į ES šalys, savo nuomonę galėjo pareikšti ir derybų, vykstančių ES Tarybos darbo grupių, Nuolatinių atstovų komiteto (COREPER) ar Ministrų Tarybos posėdžių metu. Darbą, susijusį su ES institucijų veikla, koordinavo Lietuvos užsienio reikalų ministerija, kuri nuolat rengdavo Derybų delegacijos posėdžius, kuriuose dalyvaudavo ir KT atstovas. Kadangi 2003 m. COREPER buvo svarstomas naujas ES Tarybos reglamentas dėl įmonių koncentracijos kontrolės (EB susijungimų reglamentas), KT teikė Derybų delegacijai Lietuvos poziciją šiuo klausimu. Po ilgų diskusijų ES Tarybos konkurencijos darbo grupėje ir svarstymų COREPER 2003 m. pabaigoje buvo pasiektas politinis pritarimas šiam reglamentui.

KT atstovai buvo kviečiami dalyvauti ES Tarybos konkurencijos darbo grupės posėdžiuose, kuriuose buvo svarstomas naujo Koncentracijų reglamento projektas. Nuo 2003 m. balandžio 16 d. iki metų pabaigos įvyko 12 susitikimų, iš kurių trijuose dalyvavo KT atstovai, viename - LR misijos atstovas.

Vadovaujantis Stojimo sutarties 52 straipsnio 1 dalimi, KT atstovai buvo paskirti dalyvauti šiuose Europos Komisijos patariamuosiuose komitetuose: dėl konkurenciją ribojančios veiklos ir dominuojančios padėties; dėl susitarimų ir dominuojančios padėties oro transporte; dėl susitarimų ir dominuojančios padėties jūrų transporte; dėl ribojančios veiklos ir monopolijų transporto pramonėje; dėl koncentracijų. Šiuose komitetuose nagrinėjamos bylos dėl piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi ir draudžiamų susitarimų, ūkio subjektų koncentracijos atvejai, pateikiant išvadas Komisijai galutiniam sprendimui priimti, taip pat atitinkamų teisės aktų projektai bei aptariami kiti aktualūs konkurencijos politikos klausimai. Ypač svarbus buvo Konkurencijos tarybos atstovų dalyvavimas patariamąjame komitete dėl konkurenciją ribojančių veiksmų ir dominuojančios padėties posėdžiuose, kuriuose buvo nagrinėjami teisės aktų projektai, susiję su Tarybos Reglamento Nr.1/2003/EB įgyvendinimu.

Be to, vadovaujantis ES Tarybos reglamentu dėl Europos Bendrijos Steigimo sutarties 92 ir 93 straipsnių taikymo, buvo paskirtas atstovas dalyvauti įsteigtame patariamajame komitete dėl valstybės pagalbos. Šio komiteto posėdžiuose svarstomi teisės aktų, susijusių su valstybės pagalba, projektai ir teikiamos išvados Komisijai, taip pat aptariami valstybių narių pranešimai dėl valstybės pagalbos teikimo.

Nuo 2003 m. balandžio mėnesio iki metų pabaigos KT atstovai dalyvavo 9 aukščiau išvardintų patariamųjų komitetų posėdžiuose.

Ypatingas dėmesys buvo skiriamas KT pasirengimui nuo 2004 m. gegužės 1 d. įgyvendinti ES Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 “Dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų Sutarties 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo” nuostatas. KT aktyviai įsitraukė į šiam reglamentui įgyvendinti įsteigtos darbo grupės “Europos konkurencijos tinklas” (ECN) veiklą. Dalyvauta šešiuose Europos Komisijos organizuotuose šios darbo grupės plenariniuose posėdžiuose bei šešiuose ECN pogrupio “Keitimasis informacija” susitikimuose, kurių metu buvo aptariami naujojo Tarybos reglamento įgyvendinimo klausimai, ypač susiję su bendradarbiavimu tarp nacionalinių konkurencijos institucijų ir Europos Komisijos. ECN grupės darbui reikalinga informacija apie KĮ įgyvendinimą, KT įgalinimus (baudų skyrimą, baudų sumažinimą ar atleidimą nuo baudos pagal KĮ, KĮ nustatytas procedūras ir pan.) buvo teikiama pasinaudojus Europos Komisijos įsteigtu vidiniu ECN tinklu “CIRCA”.

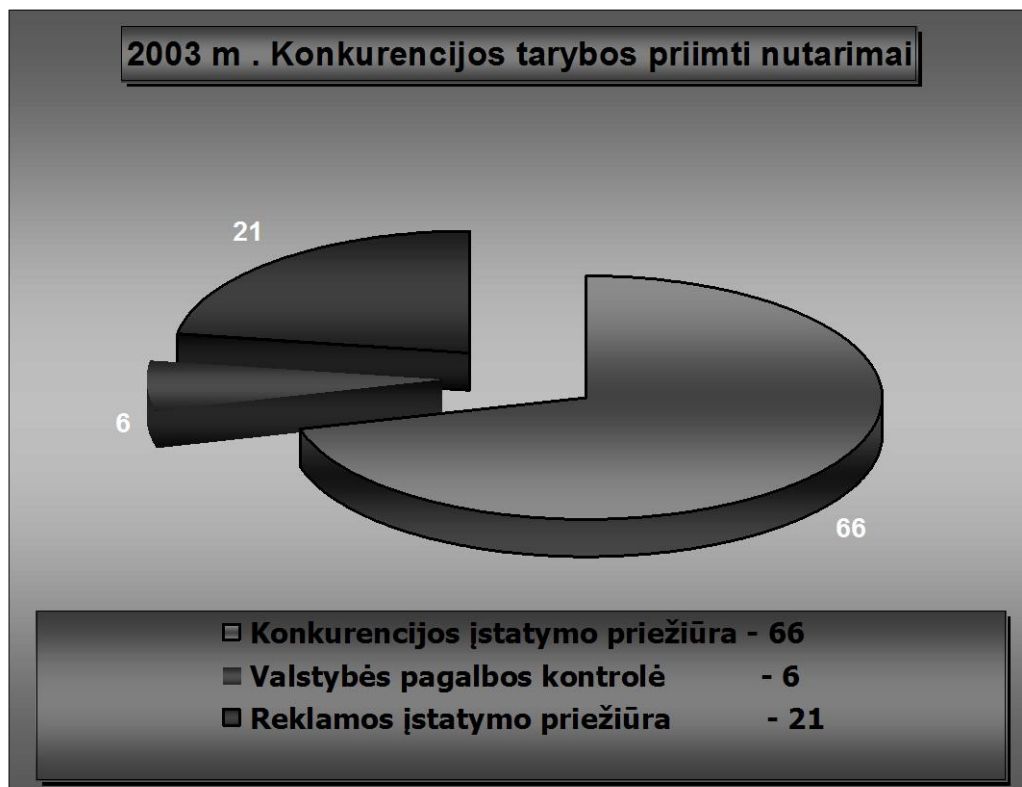
Kaip ir ankstesniais metais Europos Komisijos konkurencijos direktoratui buvo pateikta išsami informacija apie 2002 m. atliktus tyrimus ir išnagrinėtas konkurencijos bylas bei statistika apie teiktą valstybės pagalbą. Taip pat, vykdant monitoringą, buvo teikta medžiaga Europos Komisijai apie ES *acquis* įgyvendinimą konkurencijos srityje ir ES-Lietuvos pakomitečio Nr. 2 vidaus rinkos klausimais posėdžiui, kuris vyko 2003 m. gegužės 22 d. Briuselyje.

2003 m. ir toliau buvo pildoma ir atnaujinama Europos Komisijos TAIEX biuro parengta nacionalinės teisės derinimo su Europos Bendrijos teise progreso informacinė duomenų bazė.

Pirmą kartą Europos Komisija ir Ekonomikos ir finansų komitetas pakvietė Lietuvą 2003 m. spalio mėnesį pateikti Nacionalinę ataskaitą apie ekonomines reformas (kitai vadinamą Kardifo ataskaitą apie prekių ir kapitalo rinkas). KT indėlis rengiant šią ataskaitą – tai pateikta informacija skyriui Valstybės konkurencijos politika ir valstybės pagalba, kuriame aprašomi konkurencijos ir valstybės pagalbos kontrolės teisės pagrindai ir jų įgyvendinimas.

II. PAGRINDINĖ VEIKLA

2003 m. KT svarbiausia veikla buvo nukreipta Konkurencijos įstatymo, Valstybės pagalbos ūkio subjektams kontrolės bei Reklamos įstatymų priežiūrai. Kaip pasiskirstė KT nutarimai, priimti vykdant šių trijų įstatymų priežiūrą, atspindi pateikiamoje diagramoje. Svarbiausi tyrimai išsamiau aptariami atskiruose ataskaitos skyriuose.

1. Konkurencijos įstatymo priežiūra

Įgyvendinant Konkurencijos įstatymo reikalavimus 2003 m. buvo pradėti 72 tyrimai. Iš jų 4 - KT iniciatyva, likusieji - pagal ūkio subjektų pateiktus prašymus. Pritaikius Konkurencijos įstatymo nuostatas, buvo priimti 73 nutarimai.

	Priimti nutarimai	Pradėti tyrimai
Bendras tyrimų skaičius	73	72
Draudžiami susitarimai	7	9
Piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi	6	3
Koncentracija	53	55
Valstybės valdymo ir savivaldos institucijų konkurenciją ribojantys veiksmai	7	5
Draudžiami susitarimai		
	Horizontalūs susitarimai	Vertikalūs susitarimai
Pradėti tyrimai	9	1
Nauji pranešimai	1	1
Nauji savo iniciatyva pradėti tyrimai	4	
Nauji skundai	4	
Priimti nutarimai	7	
Atmesti skundai	5	
Išimtys	1	
Draudimai		
Draudimai su baudomis	1	
Teismo sprendimai		
Piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi		
Nauji tyrimai		3
Nauji savo iniciatyva pradėti tyrimai		
Nauji skundai		3
Priimti nutarimai		6
Atmesti skundai		5
Draudimai		
Draudimai su baudomis		1
Teismo sprendimai		2
Koncentracija		
Priimti nutarimai		53
Leidimai		48
Leidimai su sąlygomis		4
Draudimai		
Atmesti pranešimai		1
Teismo sprendimai		

Išanalizavus, kaip 2003 m. buvo vykdoma KĮ priežiūra, pastebima pagerėjusi tiek atliekamų tyrimų kokybė, tiek jų teisinis išbaigtumas. Kai kurie tyrimai buvo

ilgalaikiai, sudėtingi ir didelės apimties. Tai pirmiausia pasakytina apie tyrimus informacinių technologijų, transporto degalų ir paslaugų rinkose.

Draudžiami susitarimai

◀ *Kartelinis susitarimas informacinių technologijų rinkoje*

KT, gavusi ES Komisijos delegacijos Lietuvoje vadovo informaciją dėl galimo susitarimo tarp ūkio subjektų, dalyvavusių PHARE konkurse, savo iniciatyva 2003 m. kovo mėn. pradėjo tyrimą. Tirta, ar ūkio subjektai, dalyvavę PHARE konkurse “Informacinės technologijos įrangos, skirtos stiprinti Žemės ūkio ministerijos ir susijusių institucijų pajėgumus vadovauti bei administruoti ES Aquis žemės ūkio ir vidaus regionų vystymo srityje, pirkimas”, savo veiksmais nepažeidė KĮ 5 str. reikalavimų. Konkurse dalyvavo bendrovės UAB “Aideta”, UAB “Blue Bridge”, UAB “Techna Orbis” ir UAB “CompServis”, kurios yra konkurentės informacinių technologijų rinkoje. Konkursinis objektas, kurio vertė 499,094 tūkst. EUR (apie 1 723 000 Lt), priskirtinas prie didelių konkursinių objektų Lietuvos informacinių technologijų rinkoje. Trijų įtariamų dėl susitarimo bendrovių bendrosios metinės pajamos sudarė 70 140 585 Lt. Dvi iš konkurse dalyvausių bendrovių yra tarp minėtos rinkos lyderių. Tokie bendrovių susitarimai iškreipia konkurenciją rinkoje ir atima galimybes konkurentams sąžiningai laimėti konkursuose bei veikti rinkoje normalios konkurencijos sąlygomis.

Tyrimo metu buvo išanalizuotos bendrovių konkursinių pasiūlymų dalys – techninės specifikacijos. Nustatyta, kad trijų konkuravusių laimėti konkurse bendrovių UAB “Blue Bridge”, UAB “Aideta” ir UAB “Techna Orbis” techninės specifikacijos buvo tarpusavyje labai panašios, jose buvo daug įvairaus pobūdžio sutapimų. Nustatytas vienodas techninės specifikacijos skyrių apiforminimas, vienodai sukurtos lentelės, vienodos klaidos, trijų bendrovių panaudotas vizualiai vienodas teksto šriftas, taip pat nustatyta, kad šios trys bendrovės pasiūlė vienodus kompiuterinės įrangos pavadinimus, tipus ir modelius. Šios bendrovės pasiūlė identišką pagal savo technines charakteristikas ir pavadinimus kompiuterinę įrangą, nors konkursinių pasiūlymų dokumentacijoje buvo nurodyti tik minimalūs techniniai reikalavimai ir buvo palikta pasirinkimo laisvė pasiūlyti įvairių kompiuterinę įrangą. Ketvirtosios dalyvavusios konkurse bendrovės pasiūlyti kompiuterinės įrangos tipai ir modeliai buvo visiškai skirtingi nuo kitų trijų bendrovių. Tokie išvardinti sutapimai parengtose konkursinių pasiūlymų techninėse specifikacijose negalėjo atsirasti bendrovėms dirbant savarankiškai. Egzistuojantys sutapimai leido įtarti draudžiamą tarp konkurentų susitarimą pateikti suderintą pasiūlymą konkurse. Trijų bendrovių konkursinių pasiūlymų techninių specifikacijų panašumai parodė, kad pasiūlymai buvo sudaromi ir apiforminami vienoje bendrovėje remiantis vienu ir tuo pačiu kompiuteriniu dokumentu (byla). Iš pradžių buvo padaryta techninė specifikacija vienoje bendrovėje, t.y. UAB “Blue Bridge”, po to esamu pagrindu, pataisius kai kurias techninės specifikacijos pozicijas ir atlikus kai kuriuos nežymius pakeitimus, parengta ir kitoms bendrovėms, t.y. UAB “Aideta” ir UAB “Techna Orbis”. Šias išvadas patvirtino visi byloje nustatyti faktai: tarp konkurentų UAB “Blue Bridge”, UAB “Aideta” ir UAB “Techna Orbis” darbuotojų, atsakingų už konkursinių pasiūlymų parengimą, vyko susirašinėjimas elektroniniu paštu, kurio metu buvo derinami klausimai dėl konkursinių pasiūlymų parengimo dalyvaujant konkurse ir rengiami konkursinių pasiūlymų dokumentai konkurentams.

Taip pat tyrimo metu nustatyta, kad trijų ūkio subjektų: UAB “Blue Bridge”, UAB “Aideta” ir UAB “Techna Orbis” konkursiniuose pasiūlymuose padarytos tos pačios klaidos pateikiant informaciją apie konkursinių pasiūlymų garantijas. Nustatyta, kad UAB “Blue Bridge” savo konkurentėms UAB “Aideta” ir UAB “Techna Orbis” paruošė ir nusiuntė prašymą dėl dalyvavimo konkurse, kurį minimų bendrovių atsakingiems darbuotojams tereikėjo tik pasirašyti ir nusiųsti nurodytu faksu perkančiajai organizacijai. Taigi, UAB “Blue Bridge” parengė už savo dvi konkurentes kitą konkursinių pasiūlymų dokumentą - prašymą dalyvauti konkurse.

Įvardintos veikos parodė, kad UAB “Blue Bridge”, UAB “Aideta” ir UAB “Techna Orbis” susitarė pateikti suderintus pasiūlymus minėtame konkurse ir sudarė Konkurencijos įstatymu draudžiamą susitarimą, nes tiesiogiai susitarė pateikti suderintus pasiūlymus konkursui bei susitarė dėl laimėtojo, t.y. UAB “Blue Bridge”. Kainų skaičiavimus visoms trimis bendrovėms, joms sutinkus, parengė UAB “Blue Bridge”, bendrovės taip pat susitarė, kad UAB “Blue Bridge” kainos bus mažiausios. Bendrovės sudarė susitarimą, pagal kurį UAB “Blue Bridge” faktiškai konkurse nekonkuravo su UAB “Aideta” ir UAB “Techna Orbis”, kurios sudarė sąlygas laimėti konkurse minėtai bendrovei.

Tyrimo metu visos trys bendrovės pateikė pareiškimą, kuriame prisipažino dėl draudžiamo pagal KĮ 5 str. susitarimo. Toks ūkio subjektų pateiktas oficialus prisipažinimas tapo pirmuoju per visą KT draudžiamų susitarimų tyrimo istoriją. Minėtų trijų bendrovių geranoriškas bendradarbiavimas tyrimo metu, operatyvus reikalingos informacijos pateikimas bei reikalingi paaiškinimai padėjo KT įgaliotiems pareigūnams greitai užbaigti tyrimą ir sumažinti jo sanaudas. Tyrimas dėl draudžiamo susitarimo buvo atliktas per labai trumpą laiką – 4 mėnesius. Ši bylos aplinkybė pagal KĮ 42 str. 2 dalies nuostatas buvo laikyta lengvinančia aplinkybe priimant galutinį sprendimą dėl baudų skyrimo.

Atsižvelgusi į tai, kad bendrovės prisipažino padariusios draudžiamus pagal KĮ veiksmus ir padėjo tyrimui, taip pat į tai, kad pažeidimas nebuvo padarytas sunkinančiomis aplinkybėmis, KT skyrė UAB “Blue Bridge” 50 000 Lt baudą, o UAB “Aideta” ir UAB “Techna Orbis” atitinkamai 20 000 Lt ir 10 000 Lt baudas.

◀ *Kiti tyrimai*

Telekomunikacijos

Buvo atliktas išsamus tyrimas UAB “Bitė GSM” skundo pagrindu. Pareiškėja manė, kad tarifai, skambinant iš fiksuoto į UAB „Bitė GSM“ mobiliojo ryšio tinklą gali būti diskriminaciniai palyginus su tarifais, skambinant iš fiksuoto į UAB „Omnitel“ mobiliojo ryšio tinklą.

Pareiškėja nurodė, kad AB „Lietuvos telekomas“ veiksmai nacionalinius skambučius perduodant kaip tarptautinius gali būti vertinami kaip dominuojančio operatoriaus telefoninių skambučių tranzito rinkoje nesąžiningų kainų ir sąlygų primetimas.

UAB „Bitė GSM“ manė, kad naujoje tinklų sujungimo sutartyje, pasirašytoje tarp AB „Lietuvos telekomas“ ir UAB „Omnitel“, išlikęs skirtumas tarp nacionalinių skambučių užbaigimo UAB „Omnitel“ tinkle tarifų ir tarptautinių skambučių užbaigimo UAB „Omnitel“ tinkle tarifų, gali būti vertinamas kaip dviejų susijusių įmonių susitarimas primetant nesąžiningas kainas ir sąlygas kitiems rinkos dalyviams.

KT išnagrinėjo UAB “Bitė GSM” skundą ir nenustatė AB “Lietuvos telekomas” vykdomų KĮ pažeidimų.

Pieno rinka

Ministro Pirmininko pavedimu buvo atliktas pieno supirkimo rinkos tyrimas, siekiant išsiaiškinti galimą pieno perdirbimo įmonių susitarimą nustatant pieno supirkimo kainas. Išanalizavus pieno supirkimo kainų mažinimo aplinkybes – kainų keitimo datas, sumažinimo procentus, perdirbimo įmonių taikomus supirkimo kainų nustatymo ir keitimo metodus bei supirkimo rinkos funkcionavimą, susitarimo ar veiksmų derinimo, mažinant pieno supirkimo kainas stambiausiose Lietuvos pieno perdirbimo įmonėse, nustatyta nebuvo. Analizės duomenys parodė, kad pieno supirkimo kainų mažinimą pirmiausia sąlygojo ekonominės priežastys: pieno produktų kainų kritimas užsienio rinkose, dolerio kurso smukimas, stipri konkurencija vidaus rinkoje, todėl įmonės nedidino pieno produktų pardavimo kainų. Šie faktoriai pirmiausia palietė stambiausias pieno perdirbimo įmones, kurios didžiąją dalį savo produkcijos parduoda užsienio rinkose.

Tačiau įrodymų, jog pieno perdirbėjai būtų taręsi ir (ar) derinę savo veiksmus, nustatydami pieno supirkimo kainas, surasta nebuvo.

Mokėjimo kortelės

Buvo atliktas tyrimas dėl AB “Vilniaus bankas” ir AB bankas “NORD/LB Lietuva” veiksmų atitikimo KĮ 5 straipsnio reikalavimus.

Tyrimas buvo pradėtas KT iniciatyva 2003 m. balandžio mėn. spaudoje pasirodžius informacijai, kad AB “Vilniaus bankas” ir AB bankas “NORD/LB Lietuva” 2003 m. kovo 31 d. pasirašė sutartį dėl bendro grynųjų pinigų išdavimo automatų tinklo. Po sutarties pasirašymo šių bankų klientai, turintys AB “Vilniaus bankas” ir AB “NORD/LB Lietuva” išduotas mokėjimo korteles, visuose minėtų bankų bankomatuose turėtų tokias pat kaip ir savo banke nustatytas pinigų išdavimo ir sąskaitos likučio patikrinimo sąlygas.

Išanalizavus AB “Vilniaus bankas” ir AB bankas “NORD/LB Lietuva” sutartį, buvo nustatyta, kad joje nėra aptariami mokesčiai, imami iš vartotojų už grynųjų pinigų išėmimą. Šių mokesčių dydžius kiekvienas bankas nustato atskirai.

Tyrimo metu konstatuota, kad sutarties šalių - AB “Vilniaus bankas” ir AB bankas “NORD/LB Lietuva”, konkuruojančių finansinių paslaugų teikimo rinkose, susitarimas nustatyti savo banke ir kitos sutarties šalies banke vienodas sąlygas išsiimti pinigus iš bankomatų negali apriboti šių ūkio subjektų galimybių vienašališkai nustatyti mokesčių už pinigų išėmimą savam tinklui priklausančiuose bankomatuose, t.y. toks susitarimas neriboja konkurencijos tarp AB “Vilniaus bankas” ir AB bankas “NORD/LB Lietuva” ir nepažeidžia KĮ 5 straipsnio.

Krovinių vežimas automobiliais

Kovo mėn. buvo pradėtas tyrimas dėl Lietuvos nacionalinės vežėjų automobiliais asociacijos “Linava” ir jos narių veiksmų atitikimo KĮ 5 str. Reikalavimus. Tyrimas pradėtas KT iniciatyva pagal Lietuvos telegramų agentūros ELTA informaciją, taip pat pagal asociacijos “Linava” tinklapyje paskelbtą kreipimosi į Lietuvos vežėjus tekstą. Kreipimosi tekstas leido daryti prielaidą, kad krovinių automobiliais vežėjai netiesiogiai buvo raginami perskaičiuoti krovinių pervežimo sąnaudas ir didinti krovinių pervežimo paslaugų įkainius. Tai sukėlė

įtarimus, kad asociacija „Linava“ ir jos nariai, siekdami nustatyti naujus krovinių pervežimo automobiliais įkainius, ketino atlikti veiksmus, kurie galėtų neatitikti KĮ reikalavimų. Be to, buvo siekta užkirsti kelią galimam KĮ pažeidimui.

Nustatyta, kad asociacijos „Linava“ ir jos narių raginimas derinti ūkinės veiklos sprendimus dėl krovinių gabenimo įkainių padidinimo (krovinių vežimo sąnaudų perskaičiavimo ir krovinių gabenimo paslaugų įkainių peržiūrėjimo) nepasiekė tokio lygio, kuris galėtų turėti neigiamą poveikį konkurencijai. Dėl pradėto tyrimo asociacijos „Linava“ ketinimai liko neįgyvendinti. Nors KT tyrimą nutraukė, buvo stebimi tolimesni asociacijos „Linava“ ir jos narių veiksmai, kad nebūtų siekiama suderinto kainų didinimo.

Asociacija „Linava“ buvo paprašyta informuoti savo narius, jog pagal KĮ 5 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatas visi susitarimai, kuriais siekiama riboti konkurenciją arba kurie riboja ar gali riboti konkurenciją, yra draudžiami ir negalioja nuo jų sudarymo momento.

◀ Išimtis

Bendroji išimtis biuro popieriaus rinkoje

Išnagrinėtas UAB „Papyrus Distribution“ ir UAB „Mabivil“ pranešimas dėl informacijos pateikimo apie vertikalųjį susitarimą, kuriam taikoma bendroji išimtis. Biuro popieriaus rinka – labai sparčiai besivystanti rinka Lietuvoje. Šioje rinkoje veikia apie 10 bendrovių, užsiimančių didmenine prekyba. Penkios iš jų priklauso Pabaltijo popieriaus bendrovių asociacijai. Mažmeninės prekybos lygmenyje veiklą vykdo apie 50 bendrovių. Nustatyta, kad minėtas pranešimas atitinka KĮ 7 straipsnio 4 dalies reikalavimus: ūkio subjektas per nustatytą laiką nuo sutarties, kuri sudaryta pagal bendrosios išimties suteikimo sąlygas, įsigaliojimo KT pateikė informaciją apie esmines sutarties sąlygas.

Bendroji išimtis jūrų transporto rinkoje

2003 m. AB „LISCO Baltic Service“ prašymo pagrindu buvo atliktas tyrimas dėl Vokietijos-Lietuvos konferencijos susitarimo tarp AB „LISCO Baltic Service“ ir bendrovės „Scandlines AG“ atitikimo KT patvirtintos „Bendrosios išimties tam tikriems susitarimams tarp transporto įmonių atskirose transporto šakose taikant Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 5, 6 ir 7 straipsnius“ reikalavimus.

Nutarta patvirtinti, kad Vokietijos-Lietuvos konferencijos susitarimas tarp AB „LISCO Baltic Service“ ir „Scandlines AG“ pagal pareiškėjo pateiktą pranešimą atitinka KT 2001 m. sausio 18 d. nutarimu Nr. 11 patvirtintos „Bendrosios išimties tam tikriems susitarimams tarp transporto įmonių atskirose transporto šakose taikant Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 5, 6 ir 7 straipsnius“, sąlygas.

Piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi

Cukraus rinka

Pagal Žemės ūkio kooperatyvo "Kėdainių krašto cukriniai runkeliai" pareiškimą buvo atliktas tyrimas, ar AB "Danisco sugar Panevėžys" ir AB "Danisco sugar Kėdainiai" tarpprofesiniame susitarime, sudarytame 2002 m. tarp šių cukraus fabrikų ir 5 cukrinių runkelių augintojų kooperatyvų, numatyta sąlyga, draudžianti cukrinių runkelių augintojams pristatyti perdirbimui cukrinius runkelius, išaugintus iš sėklų, įsigytų ne iš cukraus fabrikų, neprieštarauja KĮ 9 straipsnio nuostatomis. Tyrimas parodė, kad "Danisco" fabrikai, drausdami augintojams pristatyti cukrinius runkelius perdirbimui, išaugintus iš sėklų, įsigytų ne iš fabrikų, naudodamiesi savo dominuojančia padėtimi varžė augintojų ūkinės veiklos laisvę ir apribojo konkurenciją didmeninės sėklų prekybos sektoriuje. Augintojai, turėdami cukrinių runkelių auginimo kvotą ir įpareigojimą pirkti cukrinių runkelių sėklas tik iš fabrikų, tampa priklausomi nuo fabriko, todėl cukraus fabrikams atsiranda galimybės vienašališkai nustatyti sėklų kainą. "Danisco" fabrikai, įpareigoję augintojus pirkti sėklas, už kurias atsiskaitoma pridavus derlių, tik iš jų, apribojo augintojų galimybę rinktis kitas jiems priimtinas atsiskaitymo sąlygas bei kitus sėklų tiekėjus.

Tyrimo metu "Danisco" fabrikai pateikė esamos cukrinių runkelių sėklų pardavimo augintojams sistemos pakeitimo duomenis, įrodančius, kad sėklų prekybos liberalizavimas yra susijęs su dideliais kaštais, o tai atsilieptų į viso sektoriaus konkurencingumą. Be to, atsižvelgę į tyrimo išvadas, "Danisco" fabrikai pateikė naujo susitarimo nuostatas dėl cukrinių runkelių sėklų pardavimo, kurios numatomos įtraukti į 2004 m. tarpprofesinį susitarimą. Siekiant išanalizuoti pateiktų susitarimo nuostatų poveikį cukrinių runkelių sėklų pardavimo liberalizavimui ir įvertinti jų atitikimą KĮ, tyrimo terminas pratęstas iki tol, kol bus baigtos derybos dėl 2004 m. tarpprofesinio susitarimo pasirašymo tarp "Danisco" fabrikų ir cukrinių runkelių augintojų kooperatyvų.

Laidojimo paslaugos

Tyrimas atliktas UAB „Kremata“ pareiškimo pagrindu. UAB „Kremata“ nurodė, kad A.Jankausko paslaugų ir prekybos įmonė yra vienintelis Biržuose ritualinių prekių ir paslaugų rinkoje veikiantis ūkio subjektas, teikianti ritualinių paslaugų patalpų nuomos paslaugas. Pareiškėjos teigimu, patalpų nuomos paslaugos teikėjas reikalavo, kad vartotojas pirktų visas kitas prekes tik iš jo. Priešingu atveju vartotojui buvo atsisakoma teikti ritualinių paslaugų patalpų nuomos paslaugas.

Tyrimo metu buvo nustatyta, kad tokiais veiksmais A.Jankausko paslaugų ir prekybos įmonė nepagrįstai varžė kitų ūkio subjektų galimybes veikti ritualinių prekių ir paslaugų rinkoje, tokiu būdu pažeisdama vartotojų interesus.

Įvertinus tai, kad A. Jankausko laidojimo paslaugų ir prekybos įmonė pažeidė KĮ nuostatas, tačiau pateikė visą prašomą informaciją, reikalingą piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi tyrimui, o draudžiami veiksmai nesukėlė esminės ir nepataisomos žalos kitam ūkio subjektui ar visuomenės interesams, A. Jankausko laidojimo paslaugų ir prekybos įmonei buvo skirta minimali 3000 litų bauda.

Draudimo rinka

Tyrimas buvo pradėtas 2002 m. rugsėjo mėn. dėl galimo KĮ 5 ir 9 straipsnių reikalavimų pažeidimų pagal AB “Lietuvos draudimas” pranešimą apie galimą draudžiamą susitarimą tarp AB “Lietuvos žemės ūkio bankas” ir UAB “Lietuvos žemės ūkio banko draudimas”. AB “Lietuvos draudimas” pranešime išdėstė, kad UAB “Lekėčiai” kreipėsi į AB “Lietuvos draudimas” prašydama nutraukti gyvulių draudimo sutartį, nes AB “Lietuvos žemės ūkio bankas” Šakių skyrius kredituoja UAB “Lekėčiai”, ir viena iš kreditavimo sąlygų yra gyvulius apdrausti UAB “Lietuvos žemės ūkio banko draudimas”.

Tyrimo metu buvo nustatyta, kad AB “Lietuvos žemės ūkio bankas” ir UAB “Lietuvos žemės ūkio banko draudimas” pagal KĮ nuostatas yra traktuotinos kaip vienas ūkio subjektas, kadangi jos yra susijusios tarpusavio kontrolės ryšiais ir neveikia rinkoje nepriklausomai viena nuo kitos organizuodamos savo ūkinę veiklą. KĮ 5 str. 1 dalyje nurodyti draudimai netaikomi susitarimams, kuriuos sudarė ūkio subjektai, pagal KĮ laikytini vienu ūkio subjektu.

Išnagrinėjus AB “Lietuvos žemės ūkio bankas” ir UAB “Lietuvos žemės ūkio banko draudimas” veiksmų atitikimą KĮ 9 straipsnio reikalavimams, buvo konstatuota, kad AB “Lietuvos žemės ūkio bankas” Lietuvos paskolų žemės ūkio veiklai rinkoje nedominuoja, nes kliūčių kitiems ūkio subjektams įeiti į šią rinką nenustatyta. Bankai šį sektorių laiko rizikingu, todėl paskolų žemės ūkio veiklai nelaiko prioritetu ir nenumato žymiai didinti savo rinkų dalių šioje rinkoje.

Krovinių vežimas automobiliais

Išnagrinėtas L. Karpalavičiaus II “Talka” pareiškimas dėl piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi, kuriame pareiškėjas teigė, kad Lietuvos nacionalinė vežėjų automobiliais asociacija “Linava” piktnaudžiauja dominuojančia padėtimi platindama TIR knygeles skirtingomis kainomis asociacijos “Linava” nariams ir kandidatams į narius, t. y. sudaro jiems nevienodas konkurencijos sąlygas.

Buvo nustatyta, jog asociacija “Linava”, taikydama skirtingas TIR knygelių kainas asociacijos nariams ir kandidatams į narius (asociacijai “Linava” suteikta išimtinė teisė išduoti TIR knygeles kaip garantinei asociacijai pagal Muitinės konvenciją dėl tarptautinio krovinių gabenimo su TIR knygelėmis), nesudarė skirtingų konkurencijos sąlygų šalies vežėjams, nes visi ūkio subjektai turi lygias galimybes įvykdyti reikalavimus ir tapti asociacijos tikraisiais nariais. TIR knygelių kainų diferenciacija yra pagrįsta, kadangi pagal asociacijos “Linava” duomenis asociacijos nariai ir kandidatai į narius yra nevienodai patikimi. Asociacija “Linava” patiria didesnę riziką dėl kandidatų į asociacijos narius palyginus juos su tikraisiais nariais. TIR knygelių kainų skirtumą lemia ir skirtingi administraciniai kaštai.

Ištyrus faktinius duomenis nustatyta, kad pagal KĮ 9 str. nuostatas nėra teisinio pagrindo teigti, kad asociacija “Linava”, nustatydama skirtingas TIR knygelių kainas asociacijos nariams ir kandidatams į narius, piktnaudžiauja dominuojančia padėtimi minėtoje rinkoje. Nustatyta, jog pareiškėjo teiginys, kad asociacija “Linava” platina TIR knygeles asociacijos nariams žemesnėmis už savikainą kainomis, yra nepagrįstas.

Koncentracijos kontrolė

◀ Bendra apžvalga

2003 metais buvo gauti 54 pranešimai dėl leidimų vykdyti rinkų struktūros koncentraciją. 52 atvejais KT nutarimais buvo leista vykdyti koncentraciją; iš jų 6 atvejais – su sąlygomis ir įpareigojimais, o vienu iš šių atvejų įpareigojimai ir sąlygos tam, kad būtų išvengta dominuojančios padėties sukūrimo ar sustiprinimo. 3 pranešimų nagrinėjimas tęsiamas 2004 metais. Vieną pateiktą pranešimą dėl koncentracijos ūkio subjektas atsiėmė. 5 atvejais, siekiant operatyviau spręsti ūkio subjektų prašymus leisti vykdyti koncentraciją ir atsižvelgus, kad dėl vykdomos koncentracijos akivaizdžiai nebus sukurta dominuojanti padėtis ir ribojama konkurencija, bei vadovaujantis KĮ 12 str. 3 d., nutarimais buvo leista vykdyti atskirus koncentracijos veiksmus iki galutinio sprendimo priėmimo.

2003 metais sumažėjo duotų leidimų užsienio ūkio subjektams - 10 (2002 m. buvo 15). 5 atvejais koncentracija vyko tarp užsienyje registruotų ūkio subjektų, tačiau jie veikė ir Lietuvos prekių rinkose, todėl didėjo koncentracijos laipsnis Lietuvoje. 5 atvejais užsienio ūkio subjektai įsigijo Lietuvoje registruotus ūkio subjektus, iš kurių 4 atvejais koncentracija buvo vertinama kaip horizontali ir 1 atveju – kaip konglomeratinė.

Kitais 42 nagrinėtais atvejais koncentracija vyko tarp Lietuvoje registruotų ūkio subjektų, iš kurių 6 atvejais leidimai buvo duoti užsienio kapitalo kontroliuojamiems ūkio subjektams, o 5 atvejais - bendro užsienio ir Lietuvos kapitalo kontroliuojamiems ūkio subjektams. 23 atvejais koncentracija buvo vertinama kaip horizontali. Tarp jų: 5 – prekybos sektoriuje, 8 - pramonės sektoriuje, 3 – statybos sektoriuje, po 2 finansų, žemės ūkio, informacinių technologijų sektoriuose ir 1 - energetikos sektoriuje. 3 atvejais koncentracija buvo su horizontaliosios koncentracijos požymiais, 5 atvejais – vertikalioji koncentracija ir 9 atvejais - konglomeratinė. 6 atvejais KT pritarė naujų ūkio subjektų steigimui.

Koncentracijos procesų pokytis Lietuvoje yra nežymus, tai matyti iš lentelėje pateikiamų duomenų.

KONCENTRACIJOS ATVEJŲ DINAMIKA

Metai	2000	2001	2002	2003
Gauta pranešimų	57	47	52	54
Duota leidimų	48	43	48	52

Tačiau koncentracijos procesų analizė parodė, kad lyginant su 2002 metais padidėjo horizontalių koncentracijų skaičius, suintensyvėjo koncentracijos procesai pramonės, statybos, žemės ūkio sektoriuose. Nors pranešimų dėl koncentracijos prekybos sektoriuje ir sumažėjo, tačiau suaktyvėjo smulkių prekybos įmonių, kurioms nereikia teikti koncentracijos pranešimų pagal KĮ 10 str. 1 d., telkimasis.

2003 metais iš penkių didžiųjų prekybos tinklų tik UAB “Baltisches Haus” pateikė vieną koncentracijos pranešimą ir gavo leidimą. 3 privalomus koncentracijos pranešimus pateikė “Aibės” tinklas, kuris yra susijęs su UAB “VP Market”, tačiau

“Aibės” tinklas sutarčių pagrindu jungia smulkiuosius prekybininkus daugiausiai iš rajonų, gyvenviečių, mažų miestelių, kurie per centralizuotus pirkimus gauna didesnes nuolaidas. Didieji prekybos tinklai iš esmės plėtėsi statydami naujus modernius prekybos centrus. UAB “VP Market” ir “Aibės” prekybos tinklų plėtimasis Latvijoje turėjo didelės įtakos ne tik Lietuvos produkcijos gamintojų ir ypač maisto pramonės gaminių eksportui į Latviją, bet ir Latvijoje pagamintos produkcijos importui į Lietuvą, o tai pagyvino konkurenciją. Plečiantis prekybos tinklams rajonuose, santykinai žemesnes pajamas turintys rajonų gyventojai gali įsigyti būtiniausių prekių kur kas pigiau.

Ūkio subjektai ar juos atstovaujančios teisinių paslaugų firmos prieš pateikdami koncentracijos pranešimus beveik visais atvejais aktyviai konsultuojasi su KT specialistais. Atsižvelgę į galimą dominuojančios padėties sukūrimą ir konkurencijos ribojimą, neretai atsisako savo ketinimų vykdyti koncentraciją arba atsiima pateiktus pranešimus apie koncentraciją.

Vienu atveju KT leido vykdyti koncentraciją, nors ir buvo numatyti tam tikri ūkinės veiklos apribojimai sutartyse, t.y. nekonkuravimo išlygos sutartyse apibrėžtu laikotarpiu. Nekonkuravimo sąlygos buvimas pateisintinas poreikiu užtikrinti, kad įgyjamas materialus ir nematerialus turtas (toks kaip įmonės reputacija, patirtis, žinios), kuris sudaro itin didelę dalį perimamo turto, neprarastų savo vertės iš karto po jo įgijimo.

Duodant leidimus koncentracijai kai kuriais atvejais buvo atsižvelgta į būsimą narystę ES, įvertinus administracinių barjerų (muitai, netarifinės priemonės ir kiti barjerai) panaikinimą ir dėl to pasikeisiančią geografinę rinką.

Siekiant apskaitos skaidrumo atitinkamose rinkose, nediskriminavimo, bei vengiant prekių (paslaugų) kryžminio subsidijavimo, galimo konkurentų veiksmų derinimo, ekonominės galios padidinimo, dėl ko galėtų būti ribojama konkurencija, kai kuriais atvejais leidimai koncentracijai buvo duoti su sąlygomis ir įpareigojimais. Vienas iš tokių atvejų buvo alkoholinių gėrimų rinkoje, UAB “Mineraliniai vandenys” privatizavimo būdu įsigyjant AB “Stumbras”.

◀ Alkoholinių gėrimų rinką

Dar 2002 m., nagrinėdama AB “Stumbras” veiksmų suteikiant nuolaidas bei atsiskaitant už reklamos paslaugas atitikimą KĮ nuostatomis, KT nustatė, kad AB “Stumbras” užima dominuojančią padėtį stiprių alkoholinių gėrimų rinkose. UAB “Mineraliniai vandenys” tapo VĮ Turto fondas skelbto viešo privatizavimo konkurso nugalėtoja. UAB “Mineraliniai vandenys” veikė didmeninėje prekybos alkoholiniais gėrimais (importiniais, taip pat ir vietinės gamybos) rinkose. Be to, buvo nustatytas galimas konkurentų veiksmų derinimas šiose atitinkamose rinkose dėl AB “Stumbras” turimo virš 10 proc. akcijų paketo UAB “Artrio-2” ir atitinkamo dalyvavimo pastarosios įmonės valdyme. Virš 10 proc. UAB “Artrio-2” akcijų turėjo ir AB “Alita”, kuri taip pat dalyvavo UAB “Artrio-2” valdyme. AB “Alita” - antroji pagal dydį stiprių alkoholinių gėrimų gamintoja Lietuvoje, be to, pati didžiausia putojančių vynų gamintoja. UAB “Artrio-2” dalyvavo ir tapo nugalėtoja VĮ Turto fondas skelbto konkurso dėl AB “Anykščių vynas” privatizavimo. AB “Anykščių vynas” taip pat yra stiprių alkoholinių gėrimų ir ir tam tikrų rūšių vynų gamintojas. LR Alkoholio kontrolės įstatymo nuostatomis buvo įtvirtintas stiprių alkoholinių gėrimų valstybės monopolis iki 2004-01-01. Todėl tik po stiprių alkoholinių gėrimų gamybos rinkos liberalizavimo galės gerokai padidėti konkurencija šiose atitinkamose rinkose, kadangi dalis alkoholinių ir nealkoholinių gėrimų gamintojų galės pradėti gaminti

stiprius alkoholinius gėrimus be sąlyginai didelių investicijų. Importuojamų stiprių alkoholinių gėrimų pasiūlos pakeičiamumas yra ribotas dėl kainų, smarkiai besiskiriančių nuo stiprių alkoholinių gėrimų kainų vidurkio, kokybės standartų, Lietuvos vartotojų teikiamos pirmenybės lietuviškai produkcijai. Tačiau Lietuvai tapus ES nare ir panaikinus visus prekybos apribojimus, AB "Stumbras" turėtų konkuruoti ne tik su ES gamintojų, bet ir su kaimyninių šalių gamintojų, kuriems ES taiko nulinių maito tarifą, produkcija.

Atsižvelgusi į minimas aplinkybes, KT nutarė leisti UAB "Mineraliniai vandenys" vykdyti koncentraciją įsigyjant iki 100 proc. AB "Stumbras" akcijų paketą pagal pateiktą pranešimą nustačiusi tokias koncentracijos vykdymo sąlygas ir įpareigojimus:

1. UAB "Mineraliniai vandenys" įpareigota parduoti visas turimas UAB "Artrio-2" akcijas, UAB "Mineraliniai vandenys" įgijus AB "Stumbras" kontrolę ir perėmus valdymą;
2. Pardavimo terminas laikytinas konfidencialiu;
3. UAB "Mineraliniai vandenys" įpareigota atšaukti AB "Stumbras" deleguotą atstovą iš UAB "Artrio-2" valdybos, UAB "Mineraliniai vandenys" įgijus AB "Stumbras" kontrolę ir perėmus valdymą;
4. UAB "Artrio-2" akcijas parduoti ūkio subjektui, pagal KĮ reikalavimus nesusijusiam su UAB "Mineraliniai vandenys".

Buvo nustatyta, kad apie visus vykdomus akcijų pardavimo veiksmus ir eigą privalu informuoti KT ir gauti jos pritarimą. Pateikus atskirą prašymą pardavimo terminas KT nutarimu gali būti pratęstas tokiam laikotarpiui, kuris motyvuotai pagrįstas pardavimo sandoriui užbaigti.

Taip pat AB "Stumbras" buvo įpareigota sutartyse su kitais ūkio subjektais kainas ir kitas sąlygas nustatyti taip pat, kaip ir panašaus pobūdžio sutartyse su UAB "Mineraliniai vandenys" tam, kad būtų išvengta diskriminacijos ir nesusidarytų skirtingos galimybės konkuruoti.

◀ Pieno pramonės sektorius

2003 metais toliau vyko koncentracijos procesai pieno pramonės sektoriuje (pieno supirkimo ir pieno produktų rinkose).

Pats svarbiausias nagrinėtas atvejis buvo AB „Rokiškio pienas“ vykdyta AB „Panevėžio pienas“ koncentracija. Šis nagrinėtas atvejis buvo svarbus ir nustatant kontrolės pobūdį, ir apibrėžiant rinkas. Pranešimas apie numatomą koncentraciją buvo pateiktas 4 kartus, o 3 kartus atsiimtas, kaskart nurodant kitą įsigyjamų akcijų paketo dydį ir pabrėžiant, kad pagrindinis AB "Rokiškio sūris" vykdomos koncentracijos tikslas – įgyti tokią įtaką AB "Panevėžio pienas", kuri leistų daryti įtaką priimant strateginius įmonės veiklą lemiančius sprendimus ir tuo pačiu užtikrinti, kad akcijų vertė nemažėtų.

KT balandžio mėn. išnagrinėjo AB "Rokiškio sūris" 2003-03-12 d. pranešimą apie koncentraciją įsigyjant iki 35,3 proc. AB "Panevėžio pienas" akcijų. Vadovaudamasi KĮ 14 str. 1d. 2 p., KT priėmė nutarimą, kuriuo nusprendė leisti AB "Rokiškio sūris" vykdyti koncentraciją įsigyjant iki 35,3 proc. AB "Panevėžio pienas" akcijų pagal KT nustatytas koncentracijos vykdymo sąlygas ir įpareigojimus, reikalingus dominuojančios padėties sukūrimui išvengti:

1. AB "Rokiškio sūris" įpareigotas visais anksčiau įgytų ir papildomai įgyjamų AB "Panevėžio pienas" akcijų balsais nebalsuoti AB "Panevėžio pienas" visuotiniuose acininkų susirinkimuose šiais klausimais:

- 1) dėl pelno paskirstymo;
- 2) dėl nepaskirstytinųjų rezervų sudarymo, paskirstymo ir naikinimo;
- 3) dėl didesnės kaip 1/20 bendrovės įstatinio kapitalo vertės ilgalaikio turto dalies pardavimo, perleidimo, nuomos ar įkeitimo, taip pat laidavimo ar garantavimo juo dėl kitų subjektų prievolių įvykdymo.

2. Vykdamas papildomus AB "Panevėžio pienas" akcijų įsigijimus ir (ar) kitus koncentracijos veiksmus (pvz., derinant savo ūkinės veiklos sprendimus tarp AB "Panevėžio pienas" akcininkų ir susijusių ūkio subjektų) privalu kreiptis į KT ir gauti leidimus tokiai veikai vykdyti.

Šios koncentracijos ypatumas, kad įmonės veikia tose pačiose rinkose: pieno supirkimo ir pieno produktų. Vykdoma koncentracija buvo įvertinta kaip horizontali ir stipriai keičianti koncentracijos laipsnį atitinkamose pieno supirkimo ir nenugriebto pieno produktų rinkose. Kadangi šiose atitinkamose rinkose AB "Rokiškio sūris" ir AB "Pieno žvaigždės" užimtų atitinkamai apie 61 proc. ir apie 60 proc. rinkų, vienintelė joms artimesnė konkurentė yra AB "Žemaitijos pienas", o kiti šių atitinkamų rinkų dalyviai pakankamai smulkūs, po koncentracijos būtų sukurta dominuojanti padėtis ir itin apribota konkurencija šiose atitinkamose rinkose.

Ypač atidžiai, vertinant šią koncentraciją, nagrinėti kontrolės įgijimo klausimai, kadangi dėl rinkų apibrėžimo ir užimamų rinkos dalių dydžio bei dėl koncentracijos poveikio rinkai vertinimų koncentraciją vykdamas ūkio subjektas neprieštaravo. Be to, buvo atsižvelgta ir į tai, kad visos trys minimos įmonės veikia tose pačiose rinkose, t.y. pieno supirkimo ir pieno produktų rinkose. Todėl padidėja tikimybė, kad visos įmonės gali pradėti vykdyti bendrą strategiją ar kitaip šiose rinkose koordinuoti veiksmus, kurie gali pasireikšti kaip susitarimai dėl apmokėjimo už supirktą pieną, dėl pieno supirkimo zonų pasidalijimo, dėl pieno produktų realizavimo kainų ir prekybos nuolaidų taikymo.

AB "Rokiškio sūris" pripažino "veto" teises kaip kontrolės įgijimo faktą. KT atsižvelgė į akivaizdžiai priešišką kito pagrindinio AB "Panevėžio pienas" akcininko - AB "Pieno žvaigždės"- poziciją vykdomiems AB "Rokiškio sūris" veiksams ir į įsigijamos įmonės galimus valdymo sunkumus esant didelei interesų konfrontacijai. Dėl to KT nusprendė leisti vykdyti minėtą koncentraciją, AB "Rokiškio sūris" vykdomos koncentracijos tikslingumą vertinant kaip investicinį (finansinį) siekiant parduoti visas įgytas AB "Panevėžio pienas" akcijas.

Priimant sprendimą buvo atsižvelgta į tai, kad AB "Rokiškio sūris" pieno supirkimo dalis nuolat didėjo, nors apie 70 proc. pieno produktų, perskaičius į pieną, bendrovė eksportavo, tačiau pieno supirkimo kainos nuolat mažėjo. Iš esmės AB „Rokiškio sūris“, turėdama apie 40 proc. pieno supirkimo rinkos, galėjo nulemti žemas supirkimo kainas visame pieno supirkimo sektoriuje. Skirtingai nei kitose šalyse, Lietuvoje valstybės parama pieno gamintojams buvo nežymi, taip pat nebuvo paramos pieno produktų eksportui, o pieno produktų gamyba Lietuvoje 2 kartus viršijo suvartojimą. Dėl to tiek daugiausiai eksportuojanti AB „Rokiškio sūris“, tiek ir kitos Lietuvos perdirbimo įmonės, eksportuojančios pieno produktus, susidūrė su labai sudėtingomis ir nelygiomis konkurencijos sąlygomis užsienyje. Lietuvos pieno perdirbėjai konkuruoja su kitų šalių (Švedijos, Danijos, Suomijos, Portugalijos, Olandijos) itin stambiomis įmonėmis, perdirbančiomis 60-90 proc. viso superkamo pieno.

◀ Telekomunikacijų sektorius

KT gruodžio mėn. išnagrinėjo „TeliaSonera AB“ 2003-09-02 pranešimą apie koncentraciją per dukterinę įmonę „Amber Mobile Teleholding AB“ įsigyjant iki 90 proc. UAB „Omnitel“ akcijų ir nusprendė leisti „TeliaSonera AB“ vykdyti minėtą koncentraciją su tokiomis koncentracijos vykdymo sąlygomis ir įpareigojimais:

1. UAB „Omnitel“ negali būti reorganizuojamas prijungimo ar sujungimo būdu su AB „Lietuvos telekomas“ ar kuriuo nors kitu „TeliaSonera AB“ tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuojamu ūkio subjektu, apie tai iš anksto KĮ nustatyta tvarka ir terminais nepranešus KT ir tokiam koncentracijos veiksmui negavus KT leidimo.

2. AB „Lietuvos telekomas“ negali perleisti šiuo metu vykdomos savo veiklos (su klientais sudarytų sutarčių), susijusios su telekomunikacinių paslaugų teikimu fiksuotojo ryšio tinklu, UAB „Omnitel“, negavus tam KT leidimo. Šis įpareigojimas netenka galios, jeigu UAB „Omnitel“ įstatymų nustatyta tvarka bus pradėti taikyti vienas ar daugiau reguliavimo įpareigojimų kaip didelę įtaką atitinkamoje telekomunikacijų rinkoje turinčiam ūkio subjektui.

3. Siekiant užtikrinti veiklos skaidrumą teikiant telekomunikacijų paslaugas viešojo fiksuoto ryšio tinklu ir judriojo ryšio tinklu, UAB „Omnitel“ turi vesti atskirą fiksuoto ryšio tinklu teikiamų paslaugų sąnaudų apskaitą. Šis įpareigojimas dėl atskirų su prieiga ir tinklų sujungimu susijusių sąnaudų apskaitos turi būti pradėtas vykdyti ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo KT nutarimo, leidžiančio vykdyti koncentraciją, įsigaliojimo.

4. „TeliaSonera AB“ privalo užtikrinti, kad AB „Lietuvos telekomas“ ir UAB „Omnitel“, įskaitant ir kitus tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuojamus ūkio subjektus, teikiančius telekomunikacijų paslaugas Lietuvos Respublikoje, vadovaudamiesi galiojančiais įstatymais, savo veikloje laikytųsi nediskriminavimo sąlygos, ypač sudarant tinklų sujungimo ir prieigos sutartis.

KT sprendimas buvo pagrįstas telekomunikacijų rinkų tyrimų duomenimis, fiksuoto telefono ryšio rinkos liberalizavimo tendencijomis. Kadangi nagrinėjama koncentracijos atveju bendra „TeliaSonera“ ir „Motorola“ kontrolė UAB „Omnitel“ atžvilgiu buvo keičiama į vienvaldę „TeliaSonera“ kontrolę, koncentracija įvertinta kaip horizontali ir vertikali atitinkamose telekomunikacijų rinkose. Nagrinėjant šį koncentracijos atvejį konstatuota, kad pagrindinės koncentracijos veikiamos yra fiksuoto telefono ryšio paslaugų ir judriojo telefono ryšio paslaugų rinkos. Be to, duomenų perdavimo ir teikiamų interneto paslaugų bei su jomis susijusių paslaugų rinkos labai sparčiai plėtojamose ir liberalizavus telekomunikacijų rinką turi tendenciją plėstis dar sparčiau.

Atlikto tyrimo metu buvo nustatyta, kad AB „Lietuvos telekomas“ užima dominuojančią padėtį kai kuriose atitinkamose teikiamų paslaugų rinkose, tokiose kaip viešojo fiksuoto telefono ryšio paslaugos, individualaus fiksuoto ryšio tinklo paslaugos bei skirtųjų linijų paslaugos. AB „Lietuvos telekomas“ užima žymią rinkos dalį duomenų perdavimo ir teikiamų interneto paslaugų ir su jomis susijusių paslaugų rinkose, taip pat tose pačiose rinkose gan žymią rinkos dalį užima ir UAB „Omnitel“. Be to, UAB „Omnitel“ užima labai didelę rinkos dalį judriojo ryšio paslaugų rinkoje ir tarptautinio judriojo ryšio tarptinklinių paslaugų rinkoje. Koncentracijos laipsnis keistųsi atitinkamose telekomunikacijų paslaugų rinkose, kuriose galėtų būti sukurta ar sustiprinta dominuojanti padėtis ir itin apribota konkurencija. Be to, „TeliaSonera AB“, stiprindama UAB „Omnitel“ kontrolės laipsnį, užsitikrintų galimybę realizuoti visišką AB „Lietuvos telekomas“ ir UAB „Omnitel“ veiksmų derinimą. Dėl to

„TeliaSonera AB“ galėtų pasiekti didesnę masto ekonomiją ir daugiau investuoti į naujų technologijų plėtrą, esamų ir kuriamų telekomunikacinių tinklų integraciją, pertvarkytų ir organizacines valdymo struktūras. Tikėtina, kad ateityje galėtų sustiprėti tiek AB „Lietuvos telekomas“, tiek ir UAB „Omnitel“ padėtis atitinkamose rinkose.

Priimdama sprendimą KT atsižvelgė ir į tai, kad „TeliaSonera AB“ įsipareigojo inicijuoti ir skatinti AB „Lietuvos telekomas“ išnagrinėti klausimą dėl laipsniško NMT-450 technologijos keitimo kabeliniu tinklu, o tai sudarytų galimybę teikti įvairesnį telekomunikacijų paslaugų spektrą tose vietovėse, kur tai tikslinga atsižvelgus į vartotojų poreikius bei ekonominį tokio pakeitimo pagrįstumą.

Valstybės valdymo ir savivaldos institucijų veiksmai, ribojantys konkurenciją

◀ *Vyriausybės nutarimas dėl eksporto draudimo*

KT išnagrinėjo UAB „Lietuvos draudimo“ kreditų draudimas“ skundą dėl to, kad šiai bendrovei neskiriamos lėšos eksportuotojų ne rinkos rizikos draudimo faktinėms išlaidoms iš dalies kompensuoti ir taip sudaromos nevienodos konkurencijos sąlygos su UAB DĮ „Lietuvos eksporto ir importo draudimas“.

Tyrimo metu buvo nustatyta, kad UAB „Lietuvos draudimo“ kreditų draudimas“ ir UAB DĮ „Lietuvos eksporto ir importo draudimas“, atitinkamoje rinkoje veidamos kaip konkurentės, susiduria su skirtingomis konkurencijos sąlygomis. Skirtingos konkurencijos sąlygos susidarė Lietuvos Respublikos Vyriausybei nusprendus ne rinkos rizikos draudime tik UAB DĮ „Lietuvos eksporto ir importo draudimas“ iš dalies kompensuoti eksportuotojų ne rinkos rizikos draudimo faktines lėšas. KT kreipėsi į Lietuvos Respublikos Vyriausybę su pasiūlymu keisti Vyriausybės nustatytą tvarką, panaikinant UAB DĮ „Lietuvos eksporto ir importo draudimas“ išimtinę teisę vykdyti kreditų grupės ne rinkos rizikos draudimą valstybei iš dalies kompensuojant draudimo įmokas.

◀ *Vilniaus m. savivaldybės sprendimas dėl reklamos*

Buvo atliktas tyrimas dėl Vilniaus miesto savivaldybės veiksmų UAB „United media“ neišduodant leidimų naujiems reklaminiams standams įrengti.

Tyrimo metu buvo nustatyta, kad UAB „United media“ kelis kartus kreipėsi į Vilniaus miesto plėtros departamentą ir pateikdavo dokumentų paketus leidimui naujoms išorinės reklamos vietoms įrengti gauti. Tačiau bendrovė būdavo informuojama, kad jokie leidimai naujiems reklaminiams skelbimams įrengti nebus išduodami, kol nebus priimtas naujas savivaldybės potvarkis dėl išorinės vaizdinės reklamos. Tuo tarpu kai kurios kitos įmonės, veikiančios toje pačioje rinkoje kaip ir UAB „United media“, su tokia problema nesusidurdavo ir įrenginėjo naujus išorinės vaizdinės reklamos standus. Vilniaus miesto savivaldybė informavo, kad bendrovės Vilniaus mieste įrenginėja išorinės vaizdinės reklamos standus ant savivaldybei priklausančio ar valdytojo teise valdomo turto remiantis anksčiau sudarytomis sutartimis bei sutartyse nurodytomis konkrečiomis vietomis.

Dar nebaigus tyrimo Vilniaus miesto savivaldybė priėmė sprendimą įpareigoti Miesto plėtros departamentą išduoti leidimus naujiems reklaminiams įrenginiams projektuoti.

◀ *Žemės ūkio ministerijos įsakymas dėl maistinio augalinio aliejaus*

Atliktas tyrimas dėl Žemės ūkio ministro 1999 m. balandžio 15 d. įsakymo Nr. 155 “Dėl privalomųjų maistinio augalinio aliejaus kokybės reikalavimų” atitikimo KĮ 4 straipsnio nuostatas. Įsakyme buvo nustatytas vieningas visiems augalinės kilmės maistiniams aliejams privalomas kokybės rodiklis, kuris, pareiškėjos UAB “Palink” nuomone, yra būdingas šalto spaudimo būdu gaminamiems aliejams. Lietuvoje šalto spaudimo būdu rapsų aliejų gamina AB “Obelių aliejus”. Importuojamas daugiausia karšto spaudimo būdu pagamintas aliejus, todėl, pareiškėjos nuomone, minėtas įsakymas teikia privilegijas AB “Obelių aliejus” ir diskriminuoja importuotojus.

Tyrimo metu nustatyta, kad šis įsakymas nesudarė išskirtinių sąlygų AB “Obelių aliejus” ir nediskriminavo aliejaus importuotojų. Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba dar 2002 m. patikrino 100 importuoto šalto ir karšto spaudimo būdu iš įvairių žaliavų pagaminto aliejaus mėginių ir nustatė, kad 77 mėginiai atitiko kokybės reikalavimus. Atlikta norminių teisės aktų, reglamentuojančių maistinių augalinių aliejų privalomuosius kokybės reikalavimus, analizė parodė, kad Žemės ūkio ministras, įsakyme nustatydamas šiuos kokybės reikalavimus, vykdė atitinkamus Maisto įstatymo reikalavimus. Tyrimas buvo nutrauktas. Tačiau šis tyrimas paskatino Žemės ūkio ministeriją patikslinti privalomuosius maistinio augalinio aliejaus kokybės reikalavimus.

Rinkų tyrimai

◀ *Mažmeninė prekyba*

Vykdamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. birželio 3 d. nutarimu Nr. 702 patvirtintą priemonių planą, atliktas tyrimas dėl didžiųjų prekybos tinklų padėties mažmeninės prekybos rinkoje, kurio metu buvo nustatyta didžiųjų prekybos tinklų 2002 metais užimta rinkos dalis Lietuvos ir atskirų miestų ir rajonų mažmeninėje prekių apyvartoje bei įvertinta šių įmonių padėtis mažmeninės prekybos rinkoje. Analizė parodė, kad didžiųjų prekybos tinklų veikla daugiausiai orientuota į prekybą maisto produktais. Jeigu bendra 5 prekybos tinklų mažmeninė prekių apyvarta 2002 m. sudarė 47 proc. mažmeninės prekių apyvartos tarp įmonių, kurių pagrindinė veikla yra mažmeninė prekyba, tai maisto prekių grupėje tinklai užėmė 72,7 proc. šios rinkos. UAB “VP Market” apyvarta maisto prekių grupėje sudarė 81 proc. bendrovės mažmeninės prekių apyvartos, IKI – 86 proc., RIMI Lietuva – 80 proc., “Norfos mažmena” – 85 proc. ir “Aibės” tinklas – beveik 80 proc.

Šiuo tyrimu pasinaudojo LR Ūkio ministerija, rengusi išvadas dėl bendros padėties Lietuvos mažmeninės prekybos rinkoje.

◀ *Profesinis mokymas*

Atliktas bedarbių ir darbuotojų, įspėtų apie darbo sutarties nutraukimą, profesinio mokymo, finansuojamo iš užimtumo fondo ir kitų šaltinių, rinkos tyrimas.

Pagal šio rinkos tyrimo išvadas, siekiant užtikrinti profesinio mokymo įstaigų parinkimo viešumą, skaidrumą ir jų atitikimą Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatomis bei sąžiningos konkurencijos principams, KT pateikė pasiūlymus LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai bei Viešųjų pirkimų tarnybai prie LRV.

2. Valstybės pagalbos ūkio subjektams kontrolė

◀ Teisės aktų valstybės pagalbos srityje rengimas

Sėkmingas Lietuvos derybų su Europos Sąjunga dėl konkurencijos skyriaus, įskaitant valstybės pagalbą, baigimas patvirtino tai, kad į nacionalinę teisę iš esmės buvo perkelti pagrindiniai *acquis* reikalavimai dėl valstybės pagalbos teikimo. Todėl jau patvirtinti ir į Lietuvos teisės aktus perkelti reikalavimai valstybės pagalbos srityje ataskaitiniu laikotarpiu buvo tik peržiūrėti ir derinami. KT, siekdama Europos Sąjungos ir Lietuvos teisės suderinamumo, 2003 m. sausio 16 d. nutarimu panaikino patvirtintas "Valstybės pagalbos teikimo sintetinio pluošto pramonei taisyklės".

Atsižvelgdama į Europos Komisijos direktyvos 80/723EEB "Dėl valstybių narių ir valstybės įmonių finansinių santykių skaidrumo" (ir jos papildymų) reikalavimus ataskaitiniu laikotarpiu KT kaip koordinuojanti institucija valstybės pagalbos srityje kartu su Finansų, Ūkio ir Susisiekiimo ministerijomis nustatė direktyvų reikalavimų įgyvendinimo etapus Lietuvoje ir būtinus direktyvos reikalavimams įgyvendinti teisės aktus. 2003 m. gegužės mėn. KT parengė LR Vyriausybės nutarimo "Dėl pritarimo Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos Asociacijos komiteto sprendimo dėl regioninės pagalbos žemėlapiu, kuriuo remiantis bus vertinama Lietuvos teikiama valstybės pagalba, patvirtinimo" projektą.

◀ Valstybės pagalbos kontrolės vykdymas

Vykdamas valstybės pagalbos ūkio subjektams kontrolės įstatymo priežiūrą, 2003 m. didelis dėmesys buvo skiriamas valstybės pagalbos projektų vertinimui. Apie padarytą pažangą ataskaitiniu laikotarpiu įgyvendinant Europos Sutarties 64 straipsnio nuostatas valstybės pagalbos srityje parengta ataskaita 2003 m. gegužės 22 d. vykusiam Europos Sąjungos - Lietuvos pakomitečio Nr. 2 vidaus rinkos klausimais posėdžiui.

Ataskaitiniu laikotarpiu buvo išnagrinėti 48 valstybės paramos teikimo atvejai, apimantys tiek valstybės institucijų ruošiamus teisės aktų projektus, tiek ir pranešimus apie valstybės pagalbą. Kai kuriais atvejais KT priėmė atitinkamus nutarimus, kitais atvejais buvo pateiktos pastabos ar pasiūlymai. Minėtu laikotarpiu valstybės pagalbos teikėjai, vadovaudamiesi valstybės pagalbos kontrolės vykdymo tvarka, pateikė 16 pranešimų apie valstybės pagalbą. Trimis atvejais KT pritarė valstybės pagalbai be sąlygų, dviem atvejais pritarė su sąlygomis, o vienu atveju nepritarė valstybės

pagalbai. Vienu atveju KT nutarimu yra pradėtas valstybės pagalbos vertinimas, kuris turi būti baigtas iki Lietuva taps Europos Sąjungos nare. Kitais atvejais buvo nustatyta, kad pranešimuose apie valstybės pagalbą nurodytos paramos priemonės nėra valstybės pagalba, arba, kad nurodyta valstybės pagalba yra nereikšminga ir KT pritarimas nėra būtinas. Žemiau pateiktoje lentelėje yra nurodyti išsamūs duomenys apie 2003 m. įvertintus valstybės pagalbos projektus.

Iš viso 2003 m. nagrinėta projektų ir gauta pranešimų apie valstybės pagalbą:	48
iš jų:	
Priimta Konkurencijos tarybos nutarimų:	7
iš jų:	
Konkurencijos taryba pritarė valstybės pagalbai	3
Konkurencijos taryba pritarė valstybės pagalbai su tam tikromis sąlygomis	2
Konkurencijos taryba nepritarė valstybės pagalbai	1
Konkurencijos tarybos pradėtas tyrimas tęsiamas 2004 m.	1
Išnagrinėti teisės aktų projektai, dėl kurių buvo pateiktos pastabos ir pasiūlymai, o taip pat kiti valstybės pagalbos teikėjų ir gavėjų pateikti paklausimai bei nagrinėti atvejai	41

Pagal pateiktus 2003 m. pranešimus valstybės pagalbą dažniausiai buvo numatoma teikti įmonių restruktūrizavimui bei regiono plėtrai skatinant investicijas ir naujų darbo vietų kūrimą. Nagrinėti valstybės pagalbos atvejai aptariami išsamiau.

◀ *Pranešimas apie valstybės pagalbą AB "Laivitė"*

2003 m. vasario 12 d. KT pritarė valstybės pagalbai AB "Laivitė" pagal Klaipėdos apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos pateiktą pranešimą apie valstybės pagalbą. Minėtos valstybės pagalbos tikslas – regiono plėtra skatinant investicijas ir kuriant naujas darbo vietas. Pagal valstybės pagalbos teikėjo pateiktą informaciją, investicijas AB "Laivitė" numatė skirti įmonės plėtrai bei naujų technologijų įsisavinimui. Kaip nurodė valstybės pagalbos teikėjas, valstybės pagalba teigiamai veiks Klaipėdos ir viso Vakarų Lietuvos regiono plėtrą. AB "Laivitė" investicija sudarys sąlygas 2003-2005 m. įkurti 325 darbo vietas.

Vertinant pagalbą buvo atsižvelgta į tai, kad bendrovei teikiamos valstybės pagalbos bendras intensyvumas pagal šį projektą sudaro 2 proc., o tai neviršija leistino intensyvumo. Be to, valstybės pagalbos gavėja – AB "Laivitė" – užtikrino investicijų projekto gyvybingumą, kadangi ji finansuoja daugiau kaip 25 proc. viso investicijų projekto išlaidų.

KT nutarime dėl pritarimo pagalbai šiai įmonei nurodyta, jog valstybės pagalbos teikėjas – Klaipėdos apskrities valstybinė mokesčių inspekcija – privalo užtikrinti, kad valstybės pagalbos gavėjas išsaugos naujas darbo vietas ir investicijas į

AB "Laivitė" ne mažiau kaip penkerius metus įgyvendinus pranešime pateiktą investicijų projektą. Valstybės pagalbos teikėjas taip pat privalo kontroliuoti investicijų projekto įgyvendinimo eigą pagal pateiktą investicijų grafiką.

◀ Pranešimas apie valstybės pagalbą restruktūrizuojamai UAB "Marijampolės statyba"

2003 m. liepos 15 d. KT pritarė valstybės pagalbai UAB "Marijampolės statyba" pagal Marijampolės apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos pateiktą konsoliduotą pranešimą apie valstybės pagalbą. Minėtai bendrovei 2003 m. sausio 3 d. Kauno apygardos teismas išskėlė restruktūrizavimo bylą. Restruktūrizuojamai bendrovei buvo numatyta taikyti finansines priemones, susijusias su kreditorinių reikalavimų tenkinimu Marijampolės apskrities valstybinei mokesčių inspekcijai ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Marijampolės skyriui. Minėtoms institucijoms buvo numatyta atidėti mokestinių prievolių vykdymo terminus bendrovės restruktūrizavimo laikotarpiu bei atsisakyti dalies mokestinių reikalavimų.

Atlikus tyrimą nustatyta, kad įvykdžius restruktūrizavimo plane numatytas priemones, kurios apima bendrovės finansinių išpareigojimų pertvarkymą ir būsimas investicijas, iš esmės būtų sudarytos realios sąlygos ilgalaikiam įmonės mokumui atkurti. Bendrovės plane numatytas restruktūrizavimo finansavimas yra proporcingas restruktūrizavimo išlaidoms, o savininkų indėlis yra laikytinas svariu.

◀ Pranešimas apie valstybės pagalbą UAB "Panevėžio Aurida"

2003 m. vasario 28 d. buvo gautas Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos pranešimas apie valstybės pagalbą UAB "Panevėžio Aurida". Nustatyta, kad valstybės parama atleidžiant bendrovę nuo priskaičiuotų delspinigių mokėjimo, yra laikoma valstybės pagalba. Valstybės pagalbos tikslas, kaip buvo pažymėta valstybės pagalbos teikėjo pateiktame pranešime, yra regiono plėtra skatinant investicijas ir kuriant naujas darbo vietas.

Kaip buvo nurodyta pateiktoje medžiagoje, UAB "Panevėžio Aurida", įgyvendindama investicinį projektą, numato įdarbinti 74 naujus darbuotojus Panevėžio mieste, o tai teigiamai veiks regiono plėtrą. Teikiamas valstybės pagalbos UAB "Panevėžio Aurida" intensyvumas neviršytų leistino intensyvumo, kaip tai nustatyta Valstybės pagalbos ūkio subjektams kontrolės įstatymo 6 ir 11 straipsniuose bei KT patvirtintose "Valstybės pagalbos regiono plėtrai teikimo taisyklėse".

2003 m. rugsėjo 3 d. nutarimu KT pritarė valstybės pagalbai UAB "Panevėžio Aurida" nustatydamas tam tikras sąlygas. Viena iš sąlygų buvo ta, kad naujos darbo vietos įmonėje turi būti sukurtos ne vėliau kaip per 3 metus įgyvendinus investicinį projektą ir turi būti susijusios su veikla, į kurią investuojama. Kita sąlyga - Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba privalo užtikrinti, jog valstybės pagalbos gavėjas išsaugos naujas darbo vietas ir investicijas ne mažiau kaip penkerius metus, bei privalo kontroliuoti investicinio projekto įgyvendinimo eigą pagal pateiktą investicijų grafiką.

◀ Pranešimas apie valstybės pagalbą AB "Statybos apdailos mašinos"

2003 m. liepos 17 d. buvo pradėtas valstybės pagalbos nagrinėjimas pagal Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos pateiktą pranešimą apie valstybės pagalbą AB "Statybos apdailos mašinos", ekonominių sunkumų turinčiai bendrovei.

Pagal Valstybės pagalbos ūkio subjektams kontrolės įstatymo nuostatas ir KT 2001 m. gegužės 10 d. nutarimu Nr. 55 patvirtintas „Valstybės pagalbos teikimo įmonėms gelbėti ir restruktūrizuoti taisyklės“, valstybės pagalbai gali būti pritarta, jei yra sukurtas ir pateiktas restruktūrizavimo planas ir įvykdytos minėtais teisės aktais nustatytos sąlygos.

Atlikus tyrimą buvo konstatuota, kad AB „Statybos apdailos mašinos“ restruktūrizavimo plane nepateikta išsami įmonės ekonominės ir finansinės būklės analizė, marketingo bei gamybos plėtojimo planas, nenumatytos valdymo struktūros pertvarkymo bei rizikos išvengimo priemonės. Valstybės pagalbos teikėjas nepateikė informacijos apie prognozes dėl paklausos, kainų, gamybinių pajėgumų pokyčių per artimiausius penkerius metus Europos Sąjungoje ir Lietuvoje bei išsamios rinkos apžvalgos. Valstybės pagalbos teikėjas taip pat nepateikė pakankamai įrodymų, kad restruktūrizavimo plano įgyvendinimas yra realus ir valstybės pagalba užtikrins įmonės ilgalaikį mokumą ir gyvybingumą, kaip tai numatyta Valstybės pagalbos ūkio subjektams kontrolės įstatymo 9 straipsnio 2 dalies 1 punkte. Be to, valstybės pagalbos teikėjas nepateikė informacijos apie AB „Statybos apdailos mašinos“ restruktūrizavimo išlaidas ir jų padengimo šaltinius, nenurodė valstybės pagalbos gavėjo indėlio bei neinformavo, kaip AB „Statybos apdailos mašinos“ vykdo 2000 m. spalio 10 d. LR Vyriausybės nutarimą, kuriuo buvo numatyta restruktūrizuoti šios bendrovės kapitalą valstybės lėšomis be bankroto procedūrų. Atsižvelgusi į šias aplinkybes KT 2003 m. rugsėjo 11 d. nutarimu nepritarė valstybės pagalbai AB „Statybos apdailos mašinos“.

◀ Pranešimas apie valstybės pagalbą restruktūrizuojamai Lietuvos – Rusijos UAB „Gargždų mida“

2003 m. spalio 9 d. KT buvo įvertinta valstybės pagalba pagal Finansų ministerijos pateiktą pranešimą apie valstybės pagalbą restruktūrizuojamai Lietuvos – Rusijos UAB „Gargždų mida“. Finansų ministerijos pateiktoje medžiagoje buvo nurodyta, kad 2003 m. gegužės 30 d. Klaipėdos apygardos teismas iškėlė Lietuvos - Rusijos UAB „Gargždų mida“ restruktūrizavimo bylą. Pagal pateiktą pranešimą apie valstybės pagalbą bendrovei numatyta taikyti finansines priemones, pertvarkyti bendrovės veiklą. Kaip buvo nurodyta pateiktame bendrovės restruktūrizavimo plane, viena iš esminių sėkmingo restruktūrizavimo įgyvendinimo sąlygų yra investicinės programos įgyvendinimas. Programa numatoma finansuoti svarių „Technonikol“ investicijų į bendrovės akcinį kapitalą ir paskolų forma. Bendrovė numato padidinti produkcijos gamybos ir realizavimo apimtį bei sumažinti kaštus. Restruktūrizavimo laikotarpiu numatyta iš esmės padidinti bendrovės produkcijos realizavimo apimtį NVS šalių rinkose. Įgyvendinus restruktūrizavimo planą, bendrovės pelningumo, likvidumo ir kapitalo grąžos rodikliai, pagal priimtus vertinimo kriterijus, būtų teigiami. Atlikus tyrimą konstatuota, kad įgyvendinus restruktūrizavimo plane numatytas bendrovės pertvarkymo priemones, bus sudarytos realios sąlygos ilgalaikiam įmonės mokumui atkurti. Bendrovės restruktūrizavimo finansavimas yra proporcingas restruktūrizavimo išlaidoms, o bendrovės savininkų indėlis, kuris sudarytų daugiau kaip 60 proc. restruktūrizavimo išlaidų, laikytinas svariu. Įvertinusi bendrovės restruktūrizavimo planą ir pranešime apie valstybės pagalbą pateiktą medžiagą, KT pritarė valstybės pagalbai restruktūrizuojamai Lietuvos – Rusijos UAB „Gargždų mida“.

◀ Pranešimas apie valstybės pagalbą Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos Šiaulių įmonei

2003 m. spalio mėn. buvo pradėtas valstybės pagalbos nagrinėjimas pagal Finansų ministerijos pateiktą pranešimą apie valstybės pagalbą Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos Šiaulių įmonei (toliau - LASS Šiaulių įmonė). 2002 m. lapkričio mėn. LASS Šiaulių įmonės pagrindiniai kreditoriai pritarė įmonės restruktūrizavimui bei įmonės restruktūrizavimo plano metmenims. 2002 m. lapkričio 26 d. Šiaulių apygardos teismas išskėlė įmonei restruktūrizavimo bylą. Pagal LR Įmonių restruktūrizavimo įstatymą Finansų ministerija ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba buvo numačiusios taikyti LASS Šiaulių įmonei finansines priemones. Nustatyta, kad pranešime apie valstybės pagalbą nurodytos paramos priemonės atitinka valstybės pagalbos kriterijus pagal Valstybės pagalbos ūkio subjektams kontrolės įstatymo nuostatas ir yra laikomos valstybės pagalba.

LASS Šiaulių įmonė yra įsteigta Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos žmonių su regėjimo negalia socialinėms ir įdarbinimo problemoms spręsti. Įmonėje dirba 53 proc. neįgalių žmonių. Pagal pateiktą pranešimą bei gautą papildomą informaciją LASS Šiaulių įmonė yra ekonominių sunkumų turinti įmonė. Atlikus tyrimą konstatuota, kad parengtas LASS Šiaulių įmonės planas numato įmonės skolų pertvarkymą, veiklos pertvarkymo priemones. Vertinant pagalbą atsižvelgta į tai, kad LASS Šiaulių įmonėje vykdomos ūkinės komercinės veiklos tikslas yra ne tiek pelno siekimas, kiek socialinių programų įgyvendinimas, sukuriant darbo vietas žmonėms su regėjimo negalia. Šiuo atveju valstybės pagalbos gavėjas skiria visas įmanomas priemones, kurias yra pajėgus įgyvendinti, o valstybės pagalba neviršys tų papildomų išlaidų, kurios yra patiriamos dėl to, kad įmonėje dirba neįgalūs žmonės. Todėl atsižvelgusi į pateiktus argumentus KT pritarė valstybės pagalbai LASS Šiaulių įmonei.

◀ Kiti nagrinėti valstybės pagalbos atvejai

Vykdydama Valstybės pagalbos ūkio subjektams kontrolės įstatymo priežiūrą bei vadovaudamasi Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos pateikta ataskaita apie 2001 m. suteiktą valstybės pagalbą ūkio subjektams, KT nustatė, kad valstybės parama, suteikta ūkio subjektams vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo 36 ir 38 straipsniais bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų "Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto sudarymo ir vykdymo taisyklių" 21, 23 ir 25 punktais, gali būti valstybės pagalba. Todėl KT pradėjo tyrimą dėl minėtų paramos priemonių taikymo, kuris tęsiamas ir 2004 m.

Pagal Finansų ministerijos pateiktus pranešimus apie valstybės pagalbą 2003 m. buvo pradėtas planuojamos teikti valstybės pagalbos AB "Vingriai" ir dailiosios keramikos AB "Jiesia" vertinimas.

2003 m. KT buvo išnagrinėti Kauno apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos pateikti keli pranešimai apie valstybės pagalbą atskiroms bendrovėms. Tyrimo metu buvo nustatyta, kad minėtos bendrovės yra vidutinės, savarankiškos įmonės, kaip tai apibrėžta Valstybės pagalbos ūkio subjektams kontrolės įstatymo 2 straipsnio 14 dalyje. Buvo konstatuota, kad vietos mokesčio administratorius gali teikti valstybės pagalbą ūkio subjektams vadovaudamasis KT 2002 m. spalio 31 d. nutarimu Nr. 113 patvirtintos valstybės pagalbos teikimo mokesčių lengvatų būdu mažoms ir vidutinėms įmonėms schemas reikalavimais.

Taip pat buvo įvertinti Finansų, Ūkio, Teisingumo, Užsienio reikalų, Susisiekimo, Švietimo ir mokslo, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijų parengti ir pateikti teisės aktų projektai. Specialistai išnagrinėjo 29 teisės aktų projektus, kurie buvo keičiami ar papildomi, dėl 5 projektų pateiktos pastabos ir pasiūlymai.

2003 m. buvo nagrinėti Ūkio ministerijos pateikti LR Vyriausybės nutarimo "Dėl akcinės bendrovės "Alytaus tekstilė" gaivinimo plano patvirtinimo" projektas; Vyriausybės nutarimo "Dėl pritarimo sutarčių su Rusijos Federacijos atvirąja akcine bendrove "Yukos Oil Corporation", Nyderlandų ribotos atsakomybės bendrove "Yukos Finance B.V." ir akcine bendrove "Mažeikių nafta" projektams ir atitinkamų įgaliojimų suteikimo" projektas; Lietuvos Respublikos laisvųjų ekonominių zonų pagrindų įstatymo 3, 8, 15, 16, ir 27 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projektas, Lietuvos Respublikos Kauno laisvosios ekonominės zonos įstatymo 3, 4 ir 6 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas ir Lietuvos Respublikos akcinės bendrovės "Alytaus tekstilė" veiklos gaivinimo įstatymo projektas. Šiems teisės aktų projektams buvo pateiktos pastabos.

Buvo išnagrinėti Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos parengtas LR Vyriausybės nutarimo projektas "Dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo papildymo" ir Ryšių reguliavimo tarnybos prie LR Vyriausybės parengtas Vyriausybės nutarimo projektas "Dėl būtinų įgyvendinti priemonių, kad Lietuvos Respublikos teritorijoje būtų pasiektas garantuoto Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos programų priėmimo lygis, plano patvirtinimo".

2003 m. buvo dalyvauta Ūkio ministerijos rengtuose pasitarimuose, skirtuose analizuoti ir vertinti pramonės ir verslo problemas, laisvųjų ekonominių zonų veiklos klausimus. KT teikė nuomonę dėl valstybės pagalbos smulkaus ir vidutinio verslo skatinimui ir plėtrai, kuri buvo numatyta Strateginio planavimo dokumento nacionalinės plėtros plane. Valstybinei paskolų komisijai buvo nuolat teikiami siūlymai dėl valstybės pagalbos projektų.

◀ Valstybės pagalbos žinybinis registras, jo kaupimas, metinė valstybės pagalbos ataskaita

Vykdamas Valstybės pagalbos ūkio subjektams kontrolės įstatymo priežiūrą, buvo siekiama užtikrinti teikiamos valstybės pagalbos kontrolę bei skaidrumą. 2003 m. ir toliau buvo kaupiama ir sisteminama valstybės pagalbos duomenų bazė – valstybės pagalbos žinybinis registras. Šiuo metu Valstybės pagalbos žinybiniame registre yra sukaupti duomenys apie Lietuvos ūkio subjektams 1996-2002 metais suteiktą valstybės pagalbą.

Remiantis Valstybės pagalbos žinybinio registro duomenimis parengta metinė ataskaita Europos Komisijai. Pagal turimus duomenis 2002 m. Lietuvos Respublikoje iš viso buvo suteikta valstybės pagalbos už 258,8 mln. litų (74,96 mln.eurų).

Nacionalinės valstybės pagalbos dalis BVP (veikusiomis kainomis) 2002 metais sudarė 0,51 proc. Vidutiniškai vienam dirbančiam žmogui teko 184,09 litų suteiktos nacionalinės valstybės pagalbos. 2002 metais Lietuvos BVP, lyginant su 2001 m., padidėjo 6,8 proc. (veikusiomis kainomis), o infliacija sumažėjo nuo 2,0 proc. 2001 m. iki 1,0 proc. defliacijos 2002 m. Iš priede pateiktų lentelių ir diagramos duomenų matyti, kad nacionalinė valstybės pagalba 1996-2002 m. laikotarpiu mažėjo. Nuo 1996 m. suteiktų 904,42 mln. litų pagalbos apimtis sumažėjo iki 2002 m. suteiktų 258,8 mln. litų. Taip pat sumažėjo nacionalinė valstybės pagalba, tenkanti vienam dirbančiam žmogui – nuo 545,04 litų 1996 m. iki 184,09 litų 2002 m.

Valstybės pagalba apdirbamajai pramonei ir paslaugoms minėtu laikotarpiu kito netolygiai. 2002 m. pagalba apdirbamajai pramonei ir paslaugoms sudarė didžiausią nacionalinės valstybės pagalbos dalį – 58,74 proc. 2002 metais valstybės pagalba apdirbamajai pramonei ir paslaugoms buvo suteikta šiems tikslams: moksliniams tyrimams, plėtrai ir inovacijoms, prekybai, įmonėms gelbėti ir restruktūrizuoti, laivų statybai ir regionų plėtrai. Didžiausia pagalbos apdirbamajai pramonei ir paslaugoms dalis 2002 m. buvo suteikta įmonėms gelbėti ir restruktūrizuoti – net 91,35 proc. visos pagalbos apdirbamajai pramonei ir paslaugoms. Duomenys apie nacionalinės valstybės pagalbos pasiskirstymą pagal svarbiausius sektorius pateikiami priede.

3. Reklamos įstatymo priežiūra

2003 m. buvo išnagrinėta 13 atvejų, susijusių su klaidinančios ir lyginamosios reklamos naudojimu. 8 atvejais buvo nustatyti Reklamos įstatymo pažeidimai ir ūkio subjektai buvo įpareigoti nutraukti reklamos naudojimą, o dviem atvejais buvo skirtos piniginės baudos. 2 tyrimai buvo nutraukti ūkio subjektams tyrimo metu savo valia nutraukus klaidinančios reklamos naudojimą, o 3 tyrimai - tęsiami. Kai kuriais atvejais dėl pažeidimų mažareikšmiškumo buvo taikomos prevencijos priemonės – 4 ūkio subjektai raštu įspėti nutraukti klaidinančios reklamos naudojimą.

◀ Klaidinanti reklama

Lietuvos ir JAV UAB “Bennet Distributors” pateikė prašymą, kuriame nurodė, kad AB “Stumbras” gaminamo ir parduodamo alkoholinio kokteilio “Dozė” sudėtyje nėra alkoholinio gėrimo “Campari”, nors reklamuojant šį gėrimą laikraščiuose ir etiketėse ant gėrimo butelių etikečių ir kolorečių buvo nurodoma “Campari + Apelsinas”. Atlikus minėtos reklamos tyrimą nustatyta, kad AB “Stumbras” reklama buvo pateikta tokiu būdu, jog vartotojai reklamos teiginį galėjo suvokti taip, tarsi kokteilio sudėtyje yra “Campari”. Tačiau kokteilio gamybai naudojamas maistinis rektifikuotas etilo alkoholis, o skonį jam suteikia “Campari” ir apelsinų skonio kvapiosios medžiagos. Tokiu būdu, reklamuodama kokteilį “Dozė”, AB “Stumbras” pasinaudojo gerai žinomu alkoholinio gėrimo “Campari” prekės ženklu, pavadindama kvapiąją medžiagą Campari 01332 “Campari”. AB “Stumbras” buvo įpareigota nutraukti klaidinančios reklamos naudojimą, o taip pat įspėta dėl baudų, jei klaidinančios reklamos naudojimas per nustatytą laiką nebus nutrauktas ar bus atnaujintas.

Mobiliojo ryšio bendrovė UAB “Tele2” 2003 m. birželio – liepos mėn. spaudoje, lauko reklamoje ir reklaminiuose lapeliuose reklamavo “Joker” paslaugą, pateikdama tokį reklaminį pasiūlymą: “Tapkite “Joker” paslaugos vartotoju iki liepos 20 d. ir liepą, rugpjūtį, rugsėjį galėsite prakalbėti net po 20 litų nemokamai skambindami į bet kurį tinklą”. Tačiau tai, kad siūlomos nuolaidos bus taikomos tik naujiems “Tele2” vartotojams, reklamoje nebuvo nurodoma.

KT pagal šį faktą savo iniciatyva pradėjo tyrimą, kurio metu nustatė, kad bendrovė reklamoje pateikė neišsamią informaciją: buvo praleista informacijos dalis, reikalinga vartotojų suklaidinimui išvengti. Kadangi reklamos tekste praleista

informacija galėjo turėti įtakos vartotojų ekonominiam apsisprendimui tapti “Joker” paslaugos vartotoju, minėta reklama buvo pripažinta klaidinančia.

KT iniciatyva atliktas tyrimas dėl UAB “Biogloba” naudotos reklamos reklamuojant kūno masę reguliuojantį preparatą “Slim Caps” atitikimo Reklamos įstatymo 5 straipsnį. Reklamos davėjai UAB “Biogloba” nepateikus pagrįstų įrodymų dėl preparato “Slim Caps” poveikio sureguliuoti kūno masę reklamoje nurodytais svorio kilogramais, skelbta reklama pripažinta klaidinančia. KT, pasinaudojusi 2002 m. pabaigoje priimtomis Reklamos įstatymo pataisomis, kuriomis iš esmės buvo pakeista ekonominių sankcijų skyrimo tvarka, UAB “Biogloba” už klaidinančios reklamos naudojimą skyrė 5000 Lt piniginę baudą.

Banko paslaugas teikiančios įmonės “Nordea Bank Finliand PLC” Lietuvos skyrius reklamavo grynųjų pinigų išėmimo sąlygas iš Vilniaus banko bankomatų ir banko skyrių: “Nordea Bank Lietuva” Maestro ir EC/MC kredito mokėjimo kortelių turėtojams grynųjų pinigų išėmimas iš Vilniaus banko bankomatų ir banko skyrių nuo šiol kainuos tik vieną litą, o Ypatingiems klientams – išgryninimas nemokamas”. Banko klientui, kuris naudojosi EC/MC mokėjimo kortele su beprocentiu kreditu ir turėjo ypatingo kliento statusą, pabandžiusiam pasinaudoti reklamoje siūlytomis sąlygomis, paaiškėjo, kad už pinigų išgryninimą Vilniaus banko bankomatuose buvo išskaičiuojama 2,5 proc. nuo išgryninamos sumos.

Atlikus tyrimą buvo nustatyta, kad “Nordea Bank Finliand PLC” Lietuvos skyrius skelbtoje reklamoje nenurodė, kad pinigų išgryninimo sąlygos galioja tik Maestro ir EC/MC Standard kredito kortelėms (bankas platino trijų rūšių EC/MC mokėjimo korteles). Banko pateikta informacija buvo neišsami, nes buvo praleista tam tikra informacijos dalis, kuri buvo būtina išvengiant vartotojų suklaudinimo. Reklama buvo pripažinta klaidinančia, o bankas įpareigotas nutraukti jos naudojimą ir raštu informuoti visus banko klientus apie pinigų išgryninimo ypatingiems klientams taikymo sąlygas.

KT iniciatyva atliktas tyrimas dėl viešosios įstaigos “Vėjo sala” reklamos, platinant bilietus į JAV dainininko Marilyn Manson koncertą, atitikimo Reklamos įstatymo 5 straipsnio reikalavimus. Viešoji įstaiga “Vėjo sala”, organizavusi minėtą koncertą Vilniuje, siekdama išplatinti bilietus, reklamavo būsimą fanų zoną, kurioje koncerto klausytojams buvo siūlomos geriausios vietos ir palankesnės sąlygos. Tačiau vykusio koncerto metu minėtos fanų zonos nebuvo. Asmenims, pirkusiems į šią zoną bilietus už 80 Lt, koncertą teko stebėti tokiomis pat sąlygomis kaip ir kitiems klausytojams, pirkusiems pigesnius bilietus. Dėl klaidinančios reklamos kiekvienam į fanų zoną bilietą pirkusiam vartotojui buvo padaryta materialinė žala nuo 20 iki 50 Lt, kadangi paprasti bilietai į koncertą stadione kainavo 30 – 60 Lt. Už klaidinančios reklamos naudojimą, atsižvelgus į vartotojams padarytą žalą, VĮ “Vėjo sala” skirta 8000 Lt bauda.

Mobiliojo ryšio paslaugas teikianti UAB “Omnitel” radijo ir televizijos kanalais skleidė reklamą apie išankstinio apmokėjimo mobiliojo ryšio paslaugas “Ekstra”. Skleista paslaugos “Ekstra” reklama galėjo suklaidinti potencialius paslaugos vartotojus, nes reklamos teiginyje “Visą vasarą kalbantiems daugiau nei minutę “Ekstra” – tik 7 centai ir dieną, ir naktį, ir siųsti SMS” buvo praleista svarbi informacija, jog norint pasinaudoti šiais tarifais, yra papildomų sąlygų. Ši aplinkybė galėjo turėti įtakos vartotojų ekonominiam apsisprendimui pasirenkant mobiliojo

ryšio paslaugų teikėją. Reklama buvo pripažinta klaidinančia. Už jos naudojimą įspėjimas pirmą kartą KT praktikoje buvo skirtas ne reklamos davėjai, bet reklamos gamintojai UAB “Brand Sellers DDB Vilnius”, dėl kurios kaltės buvo paskleista klaidinanti reklama.

Atliktas tyrimas dėl AB “Lietuvos telekomas” skleistos reklamos atitikimo Reklamos įstatymo 5 straipsnį. Tyrimas buvo pradėtas gavus AB “Lietuvos telekomas” abonentės skundą. Abonentė nurodė, kad iš reklamos lankstinuke pateiktų teiginių supratusi, jog siūloma skambučio peradresavimo paslauga yra nemokama, išvykdama ilgesniam laikotarpiui iš namų šia paslauga pasinaudojo. Jai gavus sąskaitą už paslaugas paaiškėjo, kad už peradresuotus skambučius iš jos telefono į nurodytą telefoną reikia mokėti kaip už vietinius pokalbius.

Tyrimo metu nustatyta, kad lankstinuke “Linija plus” paslaugos reklamos apie skambučio peradresavimą naudotas teiginys “Nemokamos paslaugos ...Skambučio peradresavimas” nors tiesiogiai ir neklaidina vartotojų, tačiau jame ir nėra išsamios informacijos, kad paslaugos vartotojas turės mokėti už skambučio peradresavimą į jo nurodytą telefoną pagal AB “Lietuvos telekomas” galiojančius įkainius priklausomai nuo telefono buvimo vietos. Ši reklama buvo pripažinta klaidinančia, nes joje praleista informacijos dalis, kurios pateikimas, atsižvelgus į kitą toje reklamoje pateiktą informaciją, būtinas vartotojų suklaudinimui išvengti.

Nacionalinė gėrimų gamintojų asociacija pateikė prašymą ištirti, ar UAB “Baltijos mineralinių vandenų kompanija” televizijoje ir ant limonado “Gaja” butelių skelbiama reklama “Tai vienintelis Lietuvoje su cukrumi saldintas gėrimas iš natūralaus mineralinio vandens TICHĖ. Be žmogaus sveikatai nerekomenduotinių saldiklių”, neklaidina vartotojų ir nepažeidžia Reklamos įstatymo 5 straipsnio. Atlikus tyrimą konstatuota, kad limonado “Gaja” reklamoje naudotas teiginys “Be žmogaus sveikatai nerekomenduotinių saldiklių” gali klaidinti vartotojus, nes reklamos pateikimo būdas yra toks, jog reklamos vartotojai galėjo suvokti, kad visi saldikliai gali kenkti žmogaus sveikatai. Tačiau pagal Lietuvoje patvirtintas higienos normas saldikliai, kaip maisto priedai, leidžiami naudoti aromatizuotų gėrimų gamyboje, todėl minėta reklama buvo pripažinta klaidinančia. Bendrovė buvo įpareigota per 15 dienų reklamą nutraukti ir įspėta, kad nenutraukus ar atnaujinus reklamos naudojimą, bus skiriamos Reklamos įstatyme numatytos baudos.

4. Teisinė praktika

2003 m. teismuose nagrinėta 11 bylų, susijusių su KT priimtais sprendimais. Metų pabaigoje vienoje iš nagrinėtų bylų teismo procesas dar buvo nebaigtas. Per 2003 m. buvo užbaigtos 9 bylos ir jose priimti galutiniai sprendimai. Visose šiose bylose pareiškėjų skundai buvo atmesti, t.y. palikti galioti KT sprendimai. Vienoje byloje pareiškėjų skundai buvo patenkinti iš dalies.

Pirmą kartą KT praktikoje bylinėjantis dėl vieno iš atliktų tyrimų ir priimto nutarimo buvo kreiptasi į Konstitucinį teismą ir laukta jo išvadų tam, kad teismai galėtų baigti nagrinėti bylą. Bylinėjimasis truko beveik trejus metus, tačiau paskelbtos išvados turi didelės įtakos tiek teisinei praktikai, tiek ir KT, kaip institucijos,

sugebėjusios teisingai ir kvalifikuotai įvertinti tyrimo metu atskleistus konkurenciją ribojančius faktus, prestižui.

2000 m. liepos 10 d. nutarimu Nr.11/b “Dėl AB “Mažeikių nafta” Konkurencijos įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 3 punkto pažeidimo” KT nustatė, jog dominuojantis ūkio subjektas AB “Mažeikių nafta” piktnaudžiavo dominuojančia padėtimi, panašaus pobūdžio sutartyse su pirkėjais numatydama nevienodas (diskriminacines) nuolaidas bei kitas pirkimo sąlygas ir tuo pažeidė KĮ 9 straipsnio 1 dalies 3 punktą. Vilniaus apygardos administracinis teismas, nagrinėjęs bylą pagal AB “Mažeikių nafta” skundą, 2001 m. birželio 18 d. nutartimi bylą sustabdė ir kreipėsi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį teismą su prašymu ištirti, ar 1998 m. rugšėjo 29 d. priimto akcinių bendrovių “Būtingės nafta”, “Mažeikių nafta” ir “Naftotiekis” reorganizavimo įstatymo 3 straipsnio 4 dalies nuostata neprieštarauja Konstitucijos preambulėje įtvirtintiems teisingos visuomenės ir teisinės valstybės principams, 5 straipsnio 1 ir 2 dalių, 46 straipsnio 3, 4 ir 5 dalių nuostatomis.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis teismas 2003 m. kovo 17 d. nutarimu konstatavo, kad akcinių bendrovių “Būtingės nafta”, “Mažeikių nafta” ir “Naftotiekis” reorganizavimo įstatymo 3 straipsnio 4 dalyje nustatyta reguliavimu sudaroma tokia teisinė situacija, kai valstybės ir savivaldybių institucijos negali reikšti ir tokių reikalavimų, kuriuos jos privalėtų reikšti vykdydamos Konstitucijos ir įstatymų priskirtas funkcijas bei pripažino, jog akcinių bendrovių “Būtingės nafta”, “Mažeikių nafta” ir “Naftotiekis” reorganizavimo įstatymo 3 straipsnio 4 dalies nuostata “po to, kai strateginis investuotojas įsigis akcijų pagal šio straipsnio 1 dalies 1 punktą, valstybės ir savivaldybių institucijos akcinei bendrovei “Mažeikių nafta” ir jos dukterinėms bendrovėms negalės kelti papildomų reikalavimų dėl akcinės bendrovės “Mažeikių nafta” ar jos dukterinių bendrovių veiklos ar neveikimo ir kitų įvykių iki strateginiam investuotojui įsigyjant akcijų” prieštarauja Konstitucijos 46 straipsnio 3, 4 ir 5 dalims, konstituciniam teisinės valstybės principui, o ta apimtimi, kuria nustatyta, kad minėtoje nuostatoje nurodytų papildomų reikalavimų negalės kelti savivaldybių institucijos, prieštarauja Konstitucijos 120 straipsnio 2 daliai ir 122 straipsniui.

Vilniaus apygardos administracinis teismas, atnaujinęs bylos nagrinėjimą, 2003 m. balandžio 23 d. sprendimu skundą atmetė kaip nepagrįstą. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2003 m. liepos 11 d. nutartimi apeliacinį skundą atmetė ir konstatavo, kad KT, priimdama 2000 m. liepos 10 d. nutarimą Nr.11/b, teisingai apibrėžė atitinkamą rinką bei AB “Mažeikių nafta” dominuojančią padėtį joje, įvertino AB “Mažeikių nafta” panašaus pobūdžio sutartyse atskiriems ūkio subjektams taikytas sąlygas kaip diskriminacines bei priėmė teisėtą ir pagrįstą nutarimą.

Ir kitose bylose teismų priimti sprendimai turės svarbią reikšmę teisinės praktikos sustiprinimui bei kvalifikuotų teisinių išvadų parengimui. Patirtis, kuri yra sukaupiama teismams vertinant KT specialistų atliktų tyrimų kokybę ir išvadas, padeda specialistams dirbti profesionaliau ir efektyviau.

Teismui buvo apskūstas KT 2003 m. birželio 26 d. nutarimas Nr. 2S-9 “Dėl AB “Lietuvos telekomas” veiksmų atitikimo Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 5 straipsnio reikalavimus”. KT nustatė, kad “Linija plus” lankstinuke skelbta reklama “Nemokamos paslaugos <...> Skambučio peradresavimas <...>” yra neišsami ir dėl savo klaidinančio pobūdžio galėjo paveikti vartotojų ekonominę elgesį bei daryti įtaką vartotojų apsisprendimui įsigyti šią paslaugą, bei pripažino minėtą reklamą

klaidinančia reklama. Vilniaus apygardos administracinis teismas, išnagrinėjęs AB "Lietuvos telekomas" skundą, 2003 m. lapkričio 7 d. sprendime konstatavo, kad AB "Lietuvos telekomas" skelbtą reklamą klaidinančia reklama KT pripažino pagrįstai.

2003 m. liepos 18 d. KT raštu atsakė UAB "Žalmargės pienas", pateikdama savo nuomonę dėl šios bendrovės 2003 m. birželio 30 d. rašte išdėstytų klausimų bei pasiūlė dėl nurodytų problemų sprendimo kreiptis į LR Žemės ūkio ministeriją. UAB "Žalmargės pienas" apskundė KT 2003 m. liepos 18 d. raštą Vilniaus apygardos administraciniam teismui, reikalaujama pripažinti, kad KT veiksmai atsakius 2003 m. liepos 18 d. raštu buvo neteisėti, bei įpareigoti ją priimti nutarimą pradėti tyrimą dėl UAB "Žalmargės pienas" 2003 m. birželio 30 d. rašte pateiktų aplinkybių arba atsisakyti pradėti tyrimą.

Vilniaus apygardos administracinis teismas 2003 m. gruodžio 8 d. sprendimu skundą atmetė, konstatuodamas, kad pareiškėjos rašte pateikto reikalavimo įpareigoti Žemės ūkio ministeriją įtraukti UAB "Žalmargės pienas" į Žemės ūkio ministro 2003 m. birželio 16 d. įsakymu Nr. 3D-236 patvirtintų "Paramos pieno supirkimo kainoms palaikyti teikimo perdirbimo įmonėms taisyklių" 1 priedą sprendimas KT kompetencijai nepriskirtinas, teisės aktų bei pareiškėjo teisių ji nepažeidė ir KĮ 25 straipsnyje numatyto nutarimo priimti neprivalėjo.

KT 2001 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. 80 "Dėl antidempingo muito taikymo importuojamam į Lietuvą Baltarusijos Respublikoje, Ukrainoje ir Rusijos Federacijoje pagamintam portlandcemenčiui" nutarė į Lietuvos Respublikos muitų teritoriją įvežamam Ukrainoje pagamintam portlandcemenčiui taikyti 47 Lt/t antidempingo muitą.

2001-11-29 Vyriausioji administracinių ginčų komisija (VAGK), išnagrinėjusi AB "Specializuota komplektavimo valdyba" skundą dėl KT 2001-07-18 nutarimo Nr.80 panaikinimo nusprendė pripažinti šio nutarimo dalį dėl Ukrainos neteisėtu bei įpareigoti KT pašalinti VAGK sprendime nustatytus pažeidimus. KT kreipėsi į Vilniaus apygardos administracinį teismą su prašymu panaikinti VAGK sprendimą. Vilniaus apygardos administracinis teismas 2002-04-04 KT prašymą tenkino.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2003 m. kovo 17 d. nutartimi atmetė AB "Specializuota komplektavimo valdyba" apeliacinį skundą. Teismas konstatavo, kad KT pagrįstai, nepažeisdama Antidempingo įstatymo bei kitų teisės aktų reikalavimų, nustatė dempingo faktą ir priėmė teisėtą ir pagrįstą nutarimą.

2002 m. spalio 10 d. nutarimu Nr.110 "Dėl atsisakymo pradėti tyrimą dėl AB "Kalnapilis", AB "Ragutis" ir AB "Kauno alus" galimų nesąžiningos konkurencijos veikslių išpilstant ir ženklinant alų "Ledo" KT atsisakė pradėti konkurenciją ribojančių veikslių tyrimą, motyvuodama tuo, kad pareiškėjos - AB "Gubernija" pateiktoje medžiagoje nėra įrodymų, jog nesąžiningos konkurencijos veiksmais galėjo būti pažeisti daugelio ūkio subjektų ar vartotojų interesai.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2003 m. balandžio 1 d. nutartimi apeliacinį skundą atmetė ir pripažino pagrįstu Vilniaus apygardos administracinio teismo konstatavimą, kad KT, vadovaudamasi KĮ 17 straipsnio 4 dalimi, teisėtai ir pagrįstai atsisakė pradėti tyrimą dėl AB "Kalnapilis", AB "Ragutis" bei AB "Kauno alus" galimų nesąžiningos konkurencijos veikslių.

2002 m. spalio 31 d. nutarimu Nr. 10/b "Dėl UAB "Novaturas" veiksmų reklamuojant poilsio sąlygas viešbutyje "Pirate's Beach Club" atitikimo Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 5 straipsnio reikalavimus" KT pripažino UAB "Novaturas" žurnale "Atostogos 2002", reklamuojant poilsio sąlygas viešbutyje "Pirate's Beach Club", skelbtą informaciją apie naudojimosi seifu paslaugos sąlygas ir informaciją apie barą paplūdimyje klaidinančia reklama. Vilniaus apygardos administracinis teismas pareiškėjo G. Balnio skundą, kuriuo jis prašė panaikinti minėtą KT nutarimą ir bylą gražinti papildomam tyrimui atlikti patenkino iš dalies ir įpareigojo KT atlikti papildomą tyrimą ir svarstymą.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2003 m. balandžio 24 d. sprendimu patenkino KT apeliacinį skundą, konstatuodamas, kad KT pagal pareiškėjo skundą tyrimą atliko išsamiai, byloje teisingai įvertino įrodymus ir tinkamai taikė teisės normas, o Vilniaus apygardos administracinis teismas neturėjo pagrindo įpareigoti KT atlikti papildomą tyrimą ir svarstymą.

2002 m. vasario 21 d. nutarimu Nr.2/b "Dėl AB "Lietuvos telekomas" veiksmų atitikimo Konkurencijos įstatymo 9 straipsnio 2 punkto reikalavimus" KT nustatė, jog AB "Lietuvos telekomas" užblokavo UAB "Interprova" nuomojamas ISDN srauto ir telefono linijas, dėl to UAB "Interprova" nebegalėjo teikti internetinės telefonijos paslaugų ir buvo išstumta iš internetinės telefonijos paslaugų teikimo rinkos. Analogiškai linijos buvo užblokuotos 35 bendrovėms.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2003 m. birželio 11 d. nutartimi atmetė AB "Lietuvos telekomas" apeliacinį skundą. Teismas konstatavo, kad KT AB "Lietuvos telekomas" veiksmus užblokuojant UAB "Interprova", o taip pat ir kitų 35 bendrovių nuomojamas ISDN srauto ir telefono linijas pagrįstai įvertino kaip internetinės telefonijos paslaugų plitimo ribojimą ir rinkos monopolizavimą ir teisingai juos kvalifikavo kaip KĮ 9 straipsnio 2 punkto pažeidimą.

2002 m. liepos 9 d. nutarimu Nr. 78 "Dėl Vilniaus miesto savivaldybės valdybos 2002-01-31 sprendimo Nr. 152V 1.2.3. punkto atitikimo Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimus" KT nustatė, jog Vilniaus miesto savivaldybės valdyba sprendimo Nr.152V 1.2.3. punktu suteikė privilegiją centralizuotai pagamintos šilumos tiekėjui tiekti šilumos energiją patalpoms Žvalgų g. 9 šildyti, tuo diskriminuodama alternatyvaus šilumos energijos šaltinio – dujų – tiekėją. Dėl šio sprendimo atsirado konkurencijos sąlygų skirtumų šilumos energijos šaltinių tiekimo rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams. KT konstatavo, kad Vilniaus miesto savivaldybės valdybos 2002-01-31 sprendimo Nr.152V 1.2.3. punktas pažeidžia KĮ 4 straipsnio reikalavimus.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, atnaujinus procesą, 2003 m. liepos 18 d. nutartimi, be kita ko, konstatavo, kad KT teisingai aiškino KĮ 4 straipsnyje nustatytos išimties turinį, o Vilniaus miesto savivaldybės valdyba, priimdama 2002-01-31 sprendimo Nr.152V 1.2.3 punktą, jai suteiktus įgaliojimus įgyvendino pažeisdama KĮ 4 straipsnyje įtvirtintą draudimą, todėl apeliacinius skundus atmetė.

2003 m. kovo 27 d. nutarimu Nr.2S-6 "Dėl UAB "Baltijos mineralinių vandenų kompanija" veiksmų atitikimo Reklamos įstatymo 5 straipsnio reikalavimus" KT pripažino UAB "Baltijos mineralinių vandenų kompanija" skelbtą reklaminių teiginių "be žmogaus sveikatai nerekomenduotinių saldiklių" klaidinančia reklama.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2003 m. spalio 23 d. apeliacinį skundą atmetė ir konstatavo, kad minėtas reklaminis teiginys nėra teisingas ir galėtų būti pripažintas teisingu tuo atveju, jeigu jame būtų nuorodos, susijusios su pripažintomis išvodomis apie tam tikros saldiklių koncentracijos kenksmingumą žmogaus sveikatai ar saldiklių kenksmingumą tam tikrų grupių žmonėms. Teismas pažymėjo, kad reklaminis teiginys “be žmogaus sveikatai nerekomenduotinių saldiklių” pagal jo pateikimą paprastam reklamos vartotojui aiškiai galėjo suponuoti klaidingą išvadą, kad visi saldikliai visais atvejais neigiamai veikia žmogaus sveikatą bei konstatavo, kad KT 2003 m. kovo 27 d. nutarimas Nr.2S-6 yra teisėtas ir pagrįstas.

2001 m. gegužės 18 d. nutarimu Nr.8/b “Dėl AB “Mažeikių nafta” ir naftos produktais prekiaujančių ūkio subjektų veiksmų atitikimo Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimus” KT nustatė, kad AB “Mažeikių nafta” ir UAB “Lukoil Baltija”, UAB “Lukoil Baltija” Servisas, UAB “Lietuva Statoil”, UAB “Pakrijas”, UAB “Uotas” bei UAB “Vaizga” sudaryti susitarimai, turintys vertikaliųjų ribojimų, pažeidžia KĮ 5 straipsnio 1 dalį.

Vilniaus apygardos administracinis teismas 2003 m. rugsėjo 11 d. sprendimu AB “Mažeikių nafta” skundą tenkino ir baudą panaikino, o UAB “Lukoil Baltija”, UAB “Lietuva Statoil”, UAB “Pakrijas”, UAB “Uotas” bei UAB “Vaizga” skundus tenkino iš dalies ir KT nustatytas baudas sumažino.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2004 m. sausio 26 d. nutartimi apeliacinius skundus atmetė, o pirmosios instancijos teismo sprendimą paliko nepakeistą. Teismas konstatavo, jog AB “Mažeikių nafta” ir UAB “Lukoil Baltija”, UAB “Lukoil Baltija” Servisas, UAB “Lietuva Statoil”, UAB “Pakrijas”, UAB “Uotas” bei UAB “Vaizga” sudarytose sutartyse nustačius draudimą importuoti ir platinti importuotus naftos produktus, buvo pažeisti KĮ 5 straipsnio reikalavimai. Tačiau teismas pažymėjo, jog, esant tęstiniam pažeidimo pobūdžiui, AB “Mažeikių nafta” 2001 m. gegužės 18 d. nutarimu Nr.8/b buvo nubausta pakartotinai už tą patį pažeidimą, todėl bauda jai naikintina.

2003 m. spalio 9 d. nutarimu Nr.1S-110 “Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. birželio 30 d. nutarimo Nr.857 “Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 7 d. nutarimo Nr.851 “Dėl Lietuvos Respublikoje pagamintų arba importuotų cukraus ir produktų, kuriuose yra cukraus, sąrašo patvirtinimo” pakeitimo” atitikimo Konkurencijos įstatymo 4 straipsnį tyrimo nutraukimo” KT nusprendė tyrimą dėl Vyriausybės nuostatų, priimančių minėtą nutarimą, atitikimo KĮ reikalavimus, nutraukti. KT konstatavo, kad Vyriausybės nutarimas buvo priimtas vykdant Cukraus įstatymo reikalavimus, todėl nagrinėtu atveju taikytina KĮ 4 straipsnyje numatyta išimtis.

Vilniaus apygardos administraciniame teisme yra nagrinėjamas UAB “Lavisos agrogrupė” skundas dėl KT 2003 m. spalio 9 d. nutarimo Nr. 1S-110 panaikinimo.

III. TARPTAUTINIAI RYŠIAI

1. Dvišalis bendradarbiavimas

KT vykdo aktyvią politiką stiprindama ir plėtodama ryšius su užsienio šalių konkurencijos institucijomis ir tarptautinėmis organizacijomis.

Ypač geri ryšiai buvo palaikomi su Europos Komisijos konkurencijos direktoratu ir ES valstybių narių konkurencijos institucijomis. Nuolatiniai dalykiniai kontaktai ir konsultacijos buvo susiję ir su atliekamais tyrimais, ir su konkurencijos politikos formavimo klausimais.

2003 m. aktyviai dalyvauta Europos Komisijos organizuojuose susitikimuose tiek konkurencijos institucijų vadovų, tiek ir ekspertų lygiu.

2003 m. gruodžio 3 d. KT su oficialiu vizitu lankėsi Europos Komisijos konkurencijos direktorato generalinis direktorius Philip Lowe ir kitas šio direktorato pareigūnas Janne Kankanen. Vizito metu vyko susitikimai su KT pirmininku, KT nariais bei darbuotojais. Susitikimų metu buvo diskutuojama apie artėjančią Lietuvos narystę Europos Sąjungoje ir su tuo susijusius kokybinius KT veiklos pokyčius.

KT pirmininkas dalyvavo Europos konkurencijos institucijų generalinių direktorių susitikime Osle 2003 m. rugsėjo 4-5 dienomis ir 2003 m. lapkričio 19 d. Briuselyje vykusiame nacionalinių konkurencijos institucijų generalinių direktorių posėdyje.

Švedijos Umea universiteto kvietimu KT pirmininkas, kartu su kolegomis iš Švedijos ir Danijos, lapkričio 26 – 28 d. buvo pakviestas vesti seminarą konkurencijos teisės bei jos įgyvendinimo klausimais Vietnamo valstybės tarnybos tarnautojams bei aptarti parengtą Vietnamo konkurencijos įstatymo projektą.

2003 m. buvo palaikomi ryšiai ir su kitų šalių konkurencijos institucijomis. Kovo mėn. KT lankėsi Rusijos federacijos antimonopolinės politikos ir verslo paramos ministras I. Južanovas. Vizito metu buvo pasidalinta darbo patirtimi įgyvendinant konkurencijos įstatymus Rusijoje ir Lietuvoje.

KT dalyvavo Kanados-Ukrainos-Baltijos šalių ekonomikos vadybos mokymo programoje, pagal kurią 2003 m. birželio 3 d. ir gruodžio 1-3 d. institucijoje lankėsi šeši Ukrainos valstybės tarnautojai, kurie buvo supažindinti su Lietuvos Respublikos konkurencijos teise bei jos įgyvendinimu, pasidalinta patirtimi apie derybų ir integracijos į ES procesą konkurencijos srityje.

2. Daugiašalis bendradarbiavimas

◀ OECD

Išskirtinį dėmesį 2003 m. KT skyrė bendradarbiavimui su OECD (Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija) plėtoti. KT nariai reguliariai dalyvavo OECD Konkurencijos komiteto ir jo darbo grupės Nr. 2 “Konkurencija ir reguliavimas” ir darbo grupės Nr. 3 “Tarptautinis bendradarbiavimas” posėdžiuose, pasauliniuose konkurencijos forumuose bei jungtiniame pasauliniame prekybos ir konkurencijos forume Paryžiuje. Juose buvo pristatomi Lietuvos pranešimai apie konkurencijos įstatymo tikslus ir konkurencijos institucijos optimalią struktūrą,

koncentracijos kontrolės procedūrų harmonizavimą, pasisakoma kitais aktualiais konkurencijos politikos klausimais.

Vykdamas OECD Baltijos regioninę programą, 2003 m. birželio 11–13 d. Vilniuje buvo surengtas seminaras tema „Konkurencijos politika“. Seminaro metu pagrindiniai nagrinėjami klausimai buvo „Karteliai“ ir „Bendradarbiavimas tarp konkurencijos institucijų“. Šiame seminare KT darbuotojai perskaitė tris pranešimus kartelių ir bendradarbiavimo tarp institucijų temomis.

OECD Konkurencijos komiteto prašymu buvo parengta konkurencijos politikos raidos Lietuvoje 2003 metais ataskaita, aprėpusi esminius konkurencijos teisės ir politikos pokyčius, reikšmingiausias KT veiklos aspektus bei svarbiausių tyrimų aprašymus.

Be to, 2003 m. du KT darbuotojai dalyvavo OECD organizuotuose dviejų savaitinių mokymuose konkurencijos srityje Joint Vienna institute Vienoje.

◀ ICN

2003 m. toliau buvo bendradarbiaujama su Tarptautiniu konkurencijos tinklu (ICN) – neformaliu informaciniu tinklu, suteikiančiu galimybę išsivysčiusių ir besivystančių šalių konkurencijos institucijoms bendradarbiauti įgyvendinant konkurencijos politiką ir bendrus interesus konkurencijos taisyklių taikymo srityje. KT šiai organizacijai išsiuntė nemažai informacijos apie Lietuvoje galiojančius teisės aktus, reglamentuojančius konkurencijos teisę, apie Lietuvoje vykdomą konkurencijos kontrolę. Ypač buvo akcentuojama KT vykdoma koncentracijos kontrolė ir konkurencijos propagavimas Lietuvoje.

KT pirmininkas dalyvavo antrojoje Tarptautinio konkurencijos tinklo konferencijoje, kuri vyko birželio 23-25 dienomis Meridoje, Meksikoje. Šios konferencijos pagrindiniai tikslai buvo supažindinti narius su ateities planais bei spręsti labiausiai šiuo metu konkurencijos institucijoms rūpimus klausimus: tai koncentracijos kontrolė ir konkurencijos propagavimas.

◀ PPO

Vienas KT narys dalyvavo PPO surengtame seminare tema „Konkurencijos politika ir daugiašalė prekybos sistema“, kuris vyko 2003 m. liepos 17–18 d. Budapešte, Vengrijoje.

Dalyvauta dviejuose Europos Komisijos įsteigtos Prekybos ir konkurencijos neformalios darbo grupės susitikimuose, kuriuose buvo nagrinėjami klausimai, susiję su PPO susitarimu dėl konkurencijos.

◀ UNCTAD

Kaip ir kiekvienais metais Jungtinių Tautų prekybos ir plėtros konferencijos (UNCTAD) prašymu buvo pateikta informacija šios organizacijos rengiamiems dokumentams konkurencijos teisės ir politikos srityje.

◀ KITI

Vasario 10 d. Vilniuje įvyko susitikimas su NATO ekspertais, vertinusiems padėtį Lietuvoje. Susitikimo metu buvo pateikta bendra konkurencijos politikos apžvalga.

3. Dalyvavimas tarptautiniuose seminaruose ir konferencijose

2003 m. KT atstovai dalyvavo įvairiuose seminaruose, mokymuose ir konferencijose konkurencijos teisės ir politikos klausimais, kuriuos rengė Europos Komisija ir kitos valstybių narių bei tarptautinės organizacijos.

Du atstovai gegužės 18-20 d. dalyvavo kasmetinėje 11-oje tarptautinėje konferencijoje konkurencijos klausimais, vykusioje Vokietijoje, Bonoje.

Du atstovai turėjo galimybę dalyvauti Airijos viešojo administravimo institute surengtuose ES konkurencijos politikos kursuose, kurie vyko kovo 24-balandžio 2 d. Dubline ir Briuselyje. Šie kursai buvo organizuojami ES šalims-kandidatėms. Kursų dalyviai buvo supažindinti su Airijos konkurencijos teise ir jos įgyvendinimu, Airijos konkurencijos institucijos darbu vykdant ir įgyvendinant ES konkurencijos taisykles. Europos Komisijos pareigūnai trumpai pristatė ES konkurencijos teisės modernizavimo būtinybę ir esmę, pagrindinius teisės ir jos įgyvendinimo pasikeitimus. Kursų metu buvo galimybė daugiau sužinoti apie patį plėtros procesą, o taip pat apie Airijos patirtį po įstojimo į ES.

2003 m., kaip ir ankstesniais metais, Europos Komisijos Konkurencijos direktoratas ir TAIEX (Techninės pagalbos ir informacijos biuras) teikė techninę pagalbą organizuodami mokymus, seminarus ir konferencijas ES konkurencijos politikos ir valstybės pagalbos klausimais. Trys KT darbuotojai dalyvavo TAIEX surengtuose mokymuose konkurencijos klausimais spalio 19-23 d. Briuselyje. Šiame seminare pagrindinės dėstomos temos buvo telekomunikacijos, koncentracija, karteliniai susitarimai ir Europos konkurencijos tinklas (EKT). Europos Komisijos Konkurencijos direktorato pareigūnai pristatė konkurencijos taisyklių modernizavimą ir decentralizavimą, numatomus ES susiliejimų kontrolės pokyčius, kitas konkurencijos taisyklių taikymo naujoves, taip pat buvo diskutuojama aktualiais konkurencijos politikos įgyvendinimo klausimais.

Taip pat 2003 m. sausio 11 d. - balandžio 6 d. Briuselyje TAIEX biuro organizuotuose kursuose valstybės pagalbos tema Europos Komisijoje stažavo vienas darbuotojas.

KT administracijos vadovas dalyvavo balandžio 29 d. - gegužės 2 d. Seule, Korėjoje vykusioje 8-oje tarptautinėje konkurencijos politikos seminario IV sesijoje „Perspektyvos daugiašaliam susitarimui dėl konkurencijos politikos ir įstatymo“ ir skaitė pranešimą.

KT pirmininkas dalyvavo Sankt-Peterburge rugsėjo 16-19 d. vykusioje atviroje sesijoje: „Konkurencijos politikos globalizavimas ir integravimas“, skirtoje Nepriklausomų valstybių sandraugos tarpvalstybinės antimonopolinės tarybos 10 metų jubiliejui paminėti, kurios metu buvo pristatytas pranešimas apie integracijos procesą ir nacionalinės konkurencijos politikos raidą Lietuvoje.

Spalio 12-17 d. Briuselyje du darbuotojai dalyvavo seminare „Valstybės pagalba“. Seminario metu buvo nagrinėjama valstybės pagalbos politika Europos Sąjungoje, valstybės pagalba įmonėms restruktūrizuoti, o taip pat pagalba aplinkos apsaugai ir energijos taupymui.

4. Techninė pagalba

2003 m. techninę pagalbą konkurencijos teisės tobulinimo srityje suteikė Danijos ekspertai, kurie padėjo rengti KĮ pataisas bei kitų teisės aktų projektus (KT paaiškinimus dėl bendrosios išimties suteikimo vertikaliesiems ir horizontaliesiems susitarimams, dėl baudų skyrimo ir kt.).

PHARE techninės pagalbos supaprastintas Dvynių projektas “Konkurencijos tarybos stiprinimas konkurencijos srityje” buvo parengtas dar 2002 m., tačiau užsitęsęs deryboms su projekto partneriu, laimėjusiu konkursą, bei tarpininkaujant Centrinei projektų valdymo agentūrai tik 2003 metų pabaigoje buvo pasirašyta sutartis su Vokietijos ekonomikos ir darbo federaline ministerija. Projekto įgyvendinimas prasidės 2004 metų pradžioje. Pagrindinis projekto tikslas yra pasirengti dirbti Europos Sąjungos teisės aplinkoje, tiesiogiai taikyti atitinkamas ES konkurencijos taisykles, bendradarbiauti su Europos Komisija ir valstybių narių nacionalinėmis konkurencijos institucijomis nagrinėjant konkurencijos bylas, kurioms bus taikoma ES konkurencijos teisė.

2003 m. pabaigoje taip pat patvirtintas Dvynių projektas “Valstybės pagalba“, pasirašytas su Vokietijos ekonomikos ir darbo federaline ministerija. Projekto tikslas – sustiprinti valstybės pagalbos monitoringo instituciją Lietuvoje. Minėto projekto įgyvendinimas bus tęsiamas iki 2004 m. gegužės mėnesio.

IV. KONKURENCIJOS KULTŪROS SKLAIDA IR VIEŠIEJI RYŠIAI

Teisės aktų derinimas

2003 m. KT aktyviai dalyvavo teisėkūros procese, teikdama pastabas ir pasiūlymus įvairių institucijų rengtiems įstatymų bei kitų teisės aktų projektams. Vertindama naujai parengtų teisės aktų projektus pagal KĮ reikalavimus ir teikdama pastabas, KT atlieka reikšmingą darbą įtvirtindama sąžiningos konkurencijos principus teisiniuose dokumentuose.

Ypač svarbios pastabos, teiktos Vandens paslaugų įstatymo projektui. KT pasisakė prieš projekte siūlomą vieno ūkio subjekto paskyrimą rinkoje, suteikiant jam išimtinę teisę veikti neribotą laiką; skatinimą perimti anksčiau veikusių ūkio subjektų verslą bei kitas įstatymo nuostatas, eliminuojančias konkurenciją, nes būtų įteisinti lokaliniai monopoliai, sudaromos sąlygos galimam piktnaudžiavimui dominuojančia padėtimi. Tai prieštarautų Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintam sąžiningos konkurencijos laisvės principui. Projekte siūloma vandens paslaugų teikėjų skyrimo tvarka užkirstų kelią bet kokiai konkurencijai, todėl pasiūlyta vandens paslaugų teikėjus skirti viešojo konkurso būdu, licencijas išduoti terminuotai, kad būtų sudarytos sąlygos į rinką įeiti naujiems, efektyvesniems ūkio subjektams ir būtų išlaikomos bent jau minimalios sąlygos konkurencijai šiame sektoriuje.

KT nepritarė Mažmeninės prekybos įmonių, kurių metinės pardavimo grynosios pajamos viršija 50 mln. litų, finansinės veiklos viešumo ir sąžiningos konkurencijos užtikrinimo įstatymo projektui ir jame numatomiems ribojimams. KT nuomone, nėra pagrindo projekte numatomus ribojimus sieti su nesąžiningos konkurencijos draudimu. Buvo išreikšta abejonė dėl kriterijų, kuriais remiantis

nustatomi ribojimai siejami su 50 mln. Lt riba, nesiejant jų su konkrečios įmonės rinkos galia atitinkamoje rinkoje. Atsižvelgus į KT bei kitų institucijų teiktas pastabas, ministrų pasitarime projektas buvo atmestas.

Vyriausybės nutarimo „Dėl sprogmenų prekybos licencijavimo taisyklių patvirtinimo“ projekte buvo pateiktas siūlymas įgalinti Ginklų fondą, kuris pats kaip ūkio subjektas veikia sprogmenų prekybos rinkoje, išduoti konkuruojančioms įmonėms licencijas bei vykdyti prekybos sprogmenimis kontrolę: tai suteiktų Ginklų fondui privilegijas, dėl kurių jis galėtų įgyti konkurencinį pranašumą kitų ūkio subjektų atžvilgiu. Projekto autoriams buvo pasiūlyti būdai, kaip galėtų būti užtikrintos lygios konkurencijos sąlygos.

KT pateikė pastabas Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo projektui, kurio nuostatos numato Biurui - draudimo įmonių, kurioms leidžiama vykdyti transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomąjį draudimą, asociacijai - galimybę nemokamai naudotis informacinėje duomenų bazėje sukauptais duomenimis, kai kiti ūkio subjektai už tokius duomenis turėtų mokėti. Minėtos nuostatos, KT nuomone, galėtų sukelti Biuro konkurencinį pranašumą kitų ūkio subjektų atžvilgiu.

Vienas iš Elektroninių ryšių įstatymo projekto tikslų - užtikrinti efektyvią konkurenciją elektroninių ryšių rinkose. Todėl įstatyme turėtų būti aiškiai apibrėžtos Ryšių reguliavimo tarnybos ir KT kompetencijos ribos. Šiuo metu egzistuojantis kompetencijos telekomunikacijų srityje problemiškas neišsprendžiamas minėtu įstatymo projektu ir perkeliamas į elektroninių ryšių sritį. KT pateikė projekto rengėjams pastabas dėl kompetencijų atskyrimo, funkcijų dubliavimo, nepagrįstų papildomų ūkio subjektų veiklos suvaržymų bei pasiūlė atitinkamų įstatymo nuostatų naujas redakcijas.

Svarbios pastabos buvo pateiktos Visuomenės informavimo įstatymo projektui, kuris numatė Lietuvos radijo ir televizijos komisijos funkciją kontroliuoti, kaip transliuotojai ir retransliuotajai laikosi įstatymų nuostatų, kuriomis reglamentuojami konkurencijos ir koncentracijos procesai. Projekto rengėjams buvo pasiūlyta atsisakyti šios nuostatos, nes tokio pobūdžio kontrolę atlieka KT. Be to, buvo pateiktos pastabos dėl politinės reklamos priežiūros priskyrimo KT, kadangi tai prieštarautų šios institucijos paskirčiai.

2003 m. vyko dviejų Lietuvai svarbių sutarčių derinimo darbai. Pirma – Stojimo sutartis, kurios teksto derinimo darbuose aktyviai dalyvavo ir KT, teikdama nuomonę dėl techninių adaptacijų „Konkurencijos“ derybiniam skyriuje.

Vykdamas Europos ekonominės erdvės plėtos sutarties teksto derinimo darbus, KT savo kompetencijos ribose teikė pastabas bei pataisymus.

Viešieji ryšiai

Nuolatinis dėmesys, skiriamas informacijos sklaidai ir viešųjų ryšių plėtojimui, kasmet vis labiau padeda gerinti visuomenės išprusimą konkurencijos klausimais. Didėja žmonių supratimas apie priimamų sprendimų naudą ir jų teigiamą poveikį ne tik padėčiai atskirose rinkose, bet ir jiems patiems kaip vartotojams. Kryptinga ir nuosekli informacija apie institucijos veiklą ir priimtų sprendimų aiškinimas žiniasklaidoje sudaro prielaidas tiek verslo atstovams, tiek visuomenės nariams geriau suvokti konkurencingų rinkų pranašumus bei susipažinti su konkurencijos politikos ypatumais.

◀ *Žiniasklaidos interesai*

KT veikla, atliekamų tyrimų eiga ir jų rezultatais 2003 m. nuolatos domėjosi tiek respublikinių, tiek regioninių spaudos leidinių ir televizijos bei radijo žurnalistai. Lyginant su ankstesniais metais, pateiktos žiniasklaidoje įvairios informacijos apie institucijos veiklą apimtis padidėjo apie 30 proc., kadangi pradėjus talpinti interneto svetainėje daugiau ir įvairesnės informacijos, ji tapo prieinamesnė regioninei žiniasklaidai. Taip pat informacija apie posėdžiuose svarstomus klausimus ir juose priimtus sprendimus buvo operatyviai išplatinama per informacijos agentūrų BNS ir ELTA interneto tinklapius, todėl ji greičiau pasiekdavo žiniasklaidos priemones. Elektroninių ryšių pagalba pavykdavo geriau patenkinti žiniasklaidos poreikius operatyviai gauti pranešimus spaudai ir taip sudaryti sąlygas parengti kokybiškesnius analitinius straipsnius ar laidas, aktualiais klausimais gauti specialistų komentarus.

Informacija žiniasklaidai taip pat buvo teikiama bendradarbiaujant su Lietuvos Respublikos Vyriausybės spaudos tarnyba bei su Europos Komisijos Delegacijos Lietuvoje viešųjų ryšių skyriumi.

◀ *Viešųjų ryšių apimtys*

2003 m. buvo parengti ir žiniasklaidai išplatinti 64 pranešimai spaudai dėl priimtų nutarimų bei atliekamų tyrimų, vykusių renginių. KT nariai ir specialistai specializuotiems leidiniams parengė 6 analitinius straipsnius, kuriuose išdėstė Konkurencijos ir Reklamos įstatymų taikymo ypatumus, akcentavo atliktų tyrimų reikšmę įgyvendinant konkurencijos politikos reikalavimus, pasakojo apie parengtų KĮ pataisų svarbą ir kt. Darbuotojai davė 31 tiesioginį interviu TV ir radijo žurnalistams, dalyvavo laidose, kuriose buvo aptariami konkurencijos politikos klausimai. Dalyvauta 4 spaudos konferencijose, kurios buvo skirtos Konkurencijos tarybos atliekamų tyrimų problematikai.

Stiprėjant kontaktams ne tik su specializuotų verslo leidinių bei respublikinių dienraščių ekonomikos puslapių redaktoriais, bet ir su regioninės žiniasklaidos atstovais, 2003 m. išaugo išspausdintų straipsnių ir informacijų institucijos veiklos klausimais apimtys – jų paskelbta per 420. Žiniasklaida nuolatos domėjosi atliekamų tyrimų ir esamos padėties mažmeninės prekybos, degalų, telekomunikacijų, pieno supirkimo ir pramonės, alaus rinkose aktualijomis, taip pat buvo paskelbta nemažai informacijos apie tyrimus dėl klaidinančios reklamos.

Žiniasklaidos dėmesio taip pat sulaukė KT lankęsi svečiai - kovo mėn. viešėjęs Rusijos Federacijos antimonopolinės politikos ir verslo paramos ministras I. Južanovas, o gruodžio mėn. - Europos Komisijos konkurencijos generalinio direktorato vadovas P. Lowe. Buvo surengti minėtų svečių ir žiniasklaidos atstovų susitikimai.

◀ *Interneto svetainė*

Lietuvos Respublikos Vyriausybei patvirtinus bendruosius reikalavimus valstybės institucijų interneto svetainėms, vadovaujantis priimtu nutarimu buvo atnaujinta ir KT interneto svetainė. Pertvarkyta svetainės struktūra, papildytas jos turinys. Dabar svetainės lankytojai paprasčiau gali susipažinti su veiklos aktualijomis, priimtais nutarimais, taip pat jie ras ir parengtų teisės aktų projektus. 2003 m. svetainėje buvo galima rasti parengto KĮ pataisų projektą bei susipažinti su gautais pasiūlymais. Svetainėje įdiegta nauja žodinės paieškos sistema, taip pat sudarytos

sąlygos piliečiams kreiptis į valstybės institucijos darbuotojus ir gauti atsakymus į juos dominančius klausimus. Buvo atnaujinta institucijos interneto svetainė anglų kalba.

◀ *Informacijos teikimas įvairiems šaltiniams*

Buvo pateikta atnaujinta informacija pagal pateiktus klausimus kasmetiniam Londone leidžiamam leidiniui apie konkurencijos politiką ir reguliavimą – Pasaulinė konkurencijos politikos apžvalga (Global Competition Review – The International Journal of Competition Policy and Regulation).

◀ *Įvaizdžio formavimas*

Viešųjų ryšių plėtojimas ir glaudesnis tarpusavio bendradarbiavimas su žiniasklaida kelia ir naujus reikalavimus, pirmiausia susijusius su pateikiamos informacijos aktualumu ir jos kokybe. Vis svarbesne tampa glausto ir kartu informatyvaus naujienų pateikimo TV žiūrovams ir leidinių skaitytojams problema, todėl rengiami seminarai, skirti institucijų atstovams viešiesiems ryšiams. Gegužę, spalį ir lapkritį dalyvauta seminaruose, skirtuose viešiesiems ryšiams ir rinkodarai, institucijų įvaizdžio formavimo klausimams bei krizių valdymui. Įgytos žinios padeda stiprinti Konkurencijos tarybos, kaip kvalifikuotos ir veiksmingai veikiančios institucijos, reputaciją visuomenėje.

V. ORGANIZACINĖ STRUKTŪRA IR IŠTEKLIAI

Konkurencijos taryba yra valstybės įstaiga, vykdanči valstybinę konkurencijos politiką ir kontroliuojanti, kaip laikomasi Konkurencijos įstatymo nuostatų, taip pat vykdanči jai numatytas Valstybės pagalbos ūkio subjektams kontrolės, Reklamos, Kainų įstatymų priežiūros funkcijas. KT yra finansuojama iš Lietuvos Respublikos biudžeto. 2003 m. ji disponavo 2,5 mln. Lt jos reikmėms paskirtų biudžeto lėšų.

Personalas ir skyriai

KT, kurią sudaro pirmininkas ir keturi nariai, įgalinimai yra nustatyti KĮ. Svarbiausi jų – kontroliuoti, kaip ūkio subjektai, valstybės valdymo ir savivaldos institucijos laikosi KĮ nustatytų reikalavimų, tirti ir nagrinėti įstatymų pažeidimus bei taikyti pažeidėjams sankcijas įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka, pagal kompetenciją priimti teisės aktus ir kt.

KT vykdyti nustatytas funkcijas padeda Administracija, kurios struktūrą ir etatus tvirtina KT. Administracijos ir jos darbuotojų funkcijos yra apibrėžtos nuostatais, kuriuos tvirtina KT

2003 m. pabaigoje KT administracijoje dirbo 58 darbuotojai. 40 proc. administracijos darbuotojų sudaro vyrai ir 60 proc. - moterys. Dauguma darbuotojų turi aukštąjį teisinį arba ekonominį išsilavinimą.

KT administracijos veikla rūpinasi jos vadovas, sprendžiantis darbo organizavimo ir drausmės, kadro parinkimo ir kvalifikacijos kėlimo, finansavimo ir kitus svarbius institucijos veiklos klausimus. Administracijos struktūrą sudaro skyriai,

kurie atlieka jiems deleguotas veiklos funkcijas pagal atskirus sektorius. Atskiru skyriu veikla koordinuoja paskirtas KT narys.

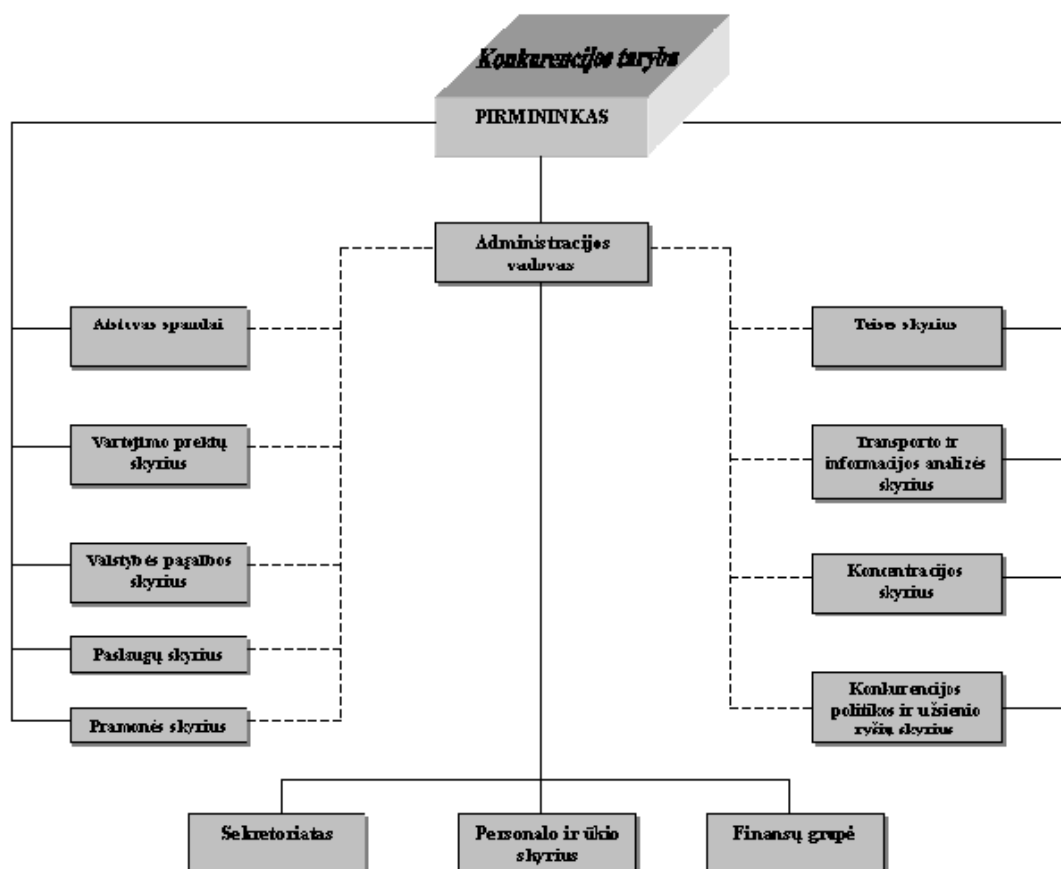
2003 m. buvo stengiamasi kai kuriu skyriu veikla padaryti efektyvesne, keičiant jų funkcijas ar sustiprinant aukštos kvalifikacijos darbuotojais.

Archyvas ir rašvedyba

2003 m. KT archyvinės bylos buvo sudaromos ir tvarkomos vadovaujantis Lietuvos archyvų departamento patvirtintomis dokumentų rengimo ir įforminimo taisyklėmis. Institucijos archyvas perkeltas į visus reikalavimus atitinkančias patalpas.

Sėkmingai jau antrus metus veikia įdiegta kompiuterinė gaunamų ir siunčiamų raštų registravimo sistema. Ji padeda tvarkyti institucijos vedamą susirašinėjimą vadinamą "vieno langelio" principu – gaunami ir siunčiami raštai yra registruojami ir iš karto nukreipiami pagal kompetenciją specialistams. Kompiuterinė raštvedybos tvarkymo sistema padeda ne tik gerai tvarkyti apskaitą, vykdyti kontrolę, bet ir palengvina raštų judėjimo priežiūrą bei padeda sparčiau aptarnauti į KT besikreipiančius interesantus.

Konkurencijos tarybos struktūra

VI. PRIEDAI

2003 m. Konkurencijos taryboje priimti nutarimai ir skirtos baudos

Konkurencijos įstatymo priežiūra		
➤ Dėl valstybės valdymo ir savivaldos institucijų priimtų teisės aktų (7)		
Atsisakyta pradėti tyrimus (4)		
Nutraukti tyrimai (3)		
➤ Dėl draudžiamų susitarimų (7)		
Nustatyti pažeidimai (1):		
2003-07-15 Nr.2S-10	Dėl ūkio subjektų, dalyvavusių 2002 m. vykusiame PHARE konkurse "Informacinės technologijos įrangos, skirtos stiprinti Žemės ūkio ministerijos ir susijusių institucijų pajėgumus vadovauti bei administruoti ES <i>aquis</i> žemės ūkio ir vidaus regionų vystymo srityje, pirkimas" (Projektas LT 0004-01) veiksmų atitikimo Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 ir 6 punktus UAB "Blue Bridge" UAB "Aideta" UAB "Techna Orbis"	50000 Lt 20000 Lt 10000 Lt
Išimtyys (1):		
2003-11-06 Nr.1S-128	Patvirtinta, kad konferencijos susitarimas tarp AB "Lisco Baltic Service" ir Scandlines AG atitinka bendrosios išimties sąlygas	
Atsisakyta pradėti tyrimus (1)		
Nutraukti tyrimai (4)		
➤ Dėl piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi (6)		
Nustatyti pažeidimai (1):		
2003-05-08 Nr. 2S-8	Dėl A.Jankausko paslaugų ir prekybos įmonės veiksmų atitikimo Konkurencijos įstatymo 9 straipsnio reikalavimus A.Jankausko paslaugų ir prekybos įmonei	3000 Lt
Atsisakyta pradėti tyrimus (4)		
Nutraukti tyrimai (1)		
➤ Dėl koncentracijos kontrolės (58)		
Duoti leidimai vykdyti koncentraciją (52):		
2003-02-06 Nr.1S-8	E.ON AG įsigyti 100 proc. RUHRGAS AG akcijų paketą	
2003-02-27 Nr.1S-13	UAB "Vinvesta" įsigyti 100 proc. AB "Sema" akcijų paketą	
2003-03-20 Nr.1S-19	AB "Alna" ir "AS Microlink" steigti naują bendrą įmonę UAB "Doclogix Software" kiekvienai įsigyjant po 50 proc. akcijų paketus	
2003-03-28 Nr.1S-23	UAB "Kuusamet" įsigyti 100 proc. UAB "Alumedas" akcijų paketą	

2003-03-28 Nr.1S-24	UAB "Baltijos finansų vystymo grupė" įsigyti iki 100 proc. AB "Sanitas" akcijų paketą	
2003-04-03 Nr.1S-29	AB "Rokiškio sūris" įsigyti iki 35,3 proc. AB "Panevėžio pienas" akcijų paketą	
2003-04-17 Nr.1S-35	UAB "Kremi" įsigyti iki 100 proc. AB "Sanitas" akcijų paketą	
2003-04-24 Nr.1S-37	UAB "NCC Fegda" įsigyti 100 proc. AB "Klaipėdos keliai" akcijų paketą	
2003-04-24 Nr.1S-38	V.Saldžiūno firma "Baltvita", UAB "Bennet Distributors", UAB "Birštono mineraliniai vandenys ir Ko", UAB "Biržų alus", UAB "Coca-Cola Bottlers Lietuva", Latvijos bendrovė "Colgate-Palmolive", UAB "Daiga", UAB "Elmenhorster Vilnius", Suomijos bendrovė "Elopak Oy", UAB "Eugesta", AB "Gubernija", AB "Kalnapilis", UAB "Kappa Pac-kaging Baltic", AB "Kauno alus", AB "Klaipėdos kartonas", UAB "Mineraliniai vandenys", V.Aduta-vičiaus, A.Juozeliūno, J.Tučinsko TŪB "Nemuno Banga", UAB "Neptūno vandenys", UAB "Nestle Baltics", UAB "Palink", AB "Pieno žvaigždės", Latvijos bendrovė "Procter & Gamble Marketing Latvia, Ltd", UAB "Putokšnis", AB "Ragutis", Čygo-Kalkio TŪB "Rinkušiai", AB "Rokiškio sūris", A.Gricevičiaus lietuvių saldainių fabrikas "Rūta", Bendra Lietuvos-JAV įmonė "Sanitex", UAB "Šiaulių tara", AB "Švyturys-Utenos alus", UAB "Tetra Pak Lietuva", UAB "TEW Baltija", UAB "Trojina", UAB "Unilever Lietuva", AB "Vilniaus Taurus" steigiant UAB "Žaliasis taškas".	
2003-05-02 Nr.1S-41	UAB "Limarko" ir UAB "VB Rizikos kapitalo valdymas" įsigyti iki 100 proc. akcijų paketą ir įgyjant bendrą AB "Klaipėdos transporto laivynas" kontrolę	
2003-05-08 Nr.1S-43	UAB "Vičiūnai" įsigyti iki 100 proc. UAB "Vičiūnai ir Ko" akcijų paketą	
2003-05-08 Nr.1S-44	UAB "Plungės kooperatinė prekyba" įsigyti iki 100 proc. UAB "Kauno saulėtekis" akcijų paketą	
2003-05-08 Nr.1S-45	UAB "Plungės kooperatinė prekyba" įsigyti iki 100 proc. UAB "Vičiūnai" akcijų paketą	
2003-05-08 Nr.1S-46	"Baltic Investment Fund III L.P." įsigyti iki 87,34 proc. UAB "Kraitenė" akcijų paketą	
2003-05-29 Nr.1S-54	AB "Grigiškės" prisijungti AB "Naujieji Verkiai"	
2003-06-05 Nr.1S-57	UAB "Megrame", UAB "Virata" ir UAB "Plasmeta" steigti bendrą įmonę UAB "ASF"	
2003-06-05 Nr.1S-58	UAB "Comliet" įsigyti 100 proc. UAB "Sonex komunikacijos" akcijų paketą	
2003-06-12 Nr.1S-61	UAB "Milsa" įsigyti iki 100 proc. AB "Granitas" akcijų paketą	
2003-06-20 Nr.1S-63	Lietuvos ir JAV UAB "Itera Lietuva" įsigyti iki 100 proc. AB "Suskystintos dujos" akcijų paketą	
2003-06-26 Nr.1S-66	UAB "Biovela" įsigyti iki 100 proc. UAB "Utenos mėsos centras" akcijų paketą	
2003-07-03 Nr.1S-69	AB "Panevėžio keliai" įsigyti 100 proc. UAB "Skanska statyba" akcijų paketą	
2003-07-03	A.Vyšniauskui įsigyti iki 85,37 proc. UAB "Šaltuva" ir iki 49,63	

Nr.1S-70	proc. AB "Vilniaus mėsos kombinatas" akcijų paketus ir kartu su UAB "Šaltuva" įgyti bendrą AB "Vilniaus mėsos kombinatas" kontrolę	
2003-07-10 Nr.1S-71	UAB "Baltijos finansų vystymo grupė" ir UAB "Kremi" įgyti bendrą AB "Sanitas" kontrolę	
2003-08-28 Nr.1S-84	"YIT Corporation" įsigyti 100 proc. UAB "ABB Technika" akcijų paketą	
2003-08-28 Nr.1S-85	UAB "Irvinga" ir UAB "Baltlanta" įsigyti 100 proc. AB "Laivitė" akcijų paketą ir įgyti bendrą kontrolę	
2003-08-28 Nr.1S-86	ŽŪB "Džeirana" įsigyti iki 100 proc. AB "Gražtai" akcijų paketą	
2003-08-28 Nr.1S-87	BP p.l.c., Alfa Finance Holdings SA, AI Petroleum Holdings LLC, Arsan Holding S.ar.l steigti bendrą įmonę	
2003-09-03 Nr.1S-88	AB "Mažeikių nafta" įsigyti 100 proc. UAB "Uotas" akcijų paketą	
2003-09-11 Nr.1S-92	AB "Kauno grūdai" įsigyti iki 85 proc. AB "Vilniaus paukštynas" akcijų paketą	
2003-09-11 Nr.1S-93	"Sobieski Dystrybucja Sp.z.o.o." įsigyti 82,27 proc. AB "Vilniaus degtinė" akcijų paketą	
2003-09-25 Nr.1S-100	"Sobieski Dystrybucja Sp.z.o.o." įsigyti 100 proc. AB "Vilniaus degtinė" akcijų paketą	
2003-09-25 Nr.1S-101	UAB "Betoneta" įsigyti iki 100 proc. AB "Markučiai" akcijų paketą	
2003-09-25 Nr.1S-102	UAB "Artrio-2" įsigyti iki 100 proc. AB "Anykščių vynas" akcijų paketą	
2003-10-02 Nr.1S-107	UAB "Mineraliniai vandenys" įsigyti iki 100 proc. AB "Stumbras" akcijų paketą	
2003-10-09 N.1S-112	UAB "Finansų spektras" įsigyti 100 proc. KIB "Invetex" akcijų paketą	
2003-10-23 Nr.1S-118	AB "Rokiškio sūris" įsigyti 100 proc. UAB "Kalora" akcijų paketą	
2003-10-23 Nr.1S-119	UAB "Litesko" išsinuomoti SP UAB "Biržų šilumos tinklai" turta	
2003-10-30 Nr.1S-121	"Procter&Gamble Germany Management GmbH" įsigyti iki 100 proc. "Wella AG" akcijų paketą	
2003-11-06 Nr.1S-125	UAB "Litesko" išsinuomoti SP UAB "Druskininkų šilumos tinklai" turta	
2003-11-06 Nr.1S-126	UAB "Baltisches Haus" įsigyti 100 proc. UAB "Pasidaryk pats" akcijų paketą	
2003-11-06 Nr.1S-127	UAB "Aibės mažmena" sudaryti paslaugų teikimo sutartis su AB "Pasvalio žemtiekimas", UAB "Kilminė"	
2003-11-13 Nr.1S-131	AB BANKAS "HANSABANKAS" įsigyti 100 proc. UAB "Lietuvos draudimo gyvybės draudimas" akcijų paketą	
2003-12-04 Nr.1S-134	"Tchibo Holding AG" įsigyti 51,46 proc. "Beiersdorf AG" akcijų suteikiančių 57,01 proc. balso teisių	
2003-12-11 Nr.1S-140	"TeliaSonera AB" per dukterinę įmonę "Amber Mobile Teleholding AB" įsigyti iki 90 proc. UAB "Omnitel" akcijų paketą	
2003-12-11	UAB "Konversbank" ir AB INCORION INVESTMENT	

Nr.1S-141	HOLDING COMPANY įsigyti iki 66,7 proc. AB bankas "Snoras" akcijų paketą ir įgyti bendrą kontrolę	
2003-12-11 Nr.1S-142	A.Bosui įsigyti iki 100 proc. AB "Klaipėdos kranai" akcijų paketą	
2003-12-18 Nr.1S-145	UAB "Telivesta" įsigyti iki 100 proc. UAB "Lietuvos kino studija" akcijų paketą	
2003-12-18 Nr.1S-146	UAB "Aibės mažmena" sudaryti paslaugų teikimo sutartis su UAB "Žiburys"	
2003-12-18 Nr.1S-147	UAB "Aibės mažmena" sudaryti paslaugų teikimo sutartis su UAB "Skibalė"	
2003-12-18 Nr.1S-148	UAB "Lekėčiai", UAB "Josvainių bekonas", ŽŪB "Šešupė", AB "Marijampolės grūdai", A.Matusevičiui ir G.Kateivai steigti bendrą įmonę ŽŪB "Kalvarijų bekonas"	
2003-12-18 Nr.1S-149	UAB "Josvainių bekonas", UAB "Litagros chemija", M.Matusevičiui, P.Matusevičiui, D.Grigaliūnui ir G.Kateivai steigti bendrą įmonę ŽŪB "Paršelių gausa"	
2003-12-18 Nr.1S-150	UAB "NDX energija" įsigyti iki 100 proc. AB "Vakarų skirstomieji tinklai" akcijų paketą	
Leidimai atskiriems koncentracijos veiksams vykdyti (5):		
2003-03-06 Nr.1S-16	UAB "Baltijos finansų vystymo grupė" įsigyjant iki 100 proc. AB "Sanitas" akcijų paketą	
2003-04-17 Nr.1S-36	"Baltic Investment Fund III L.P." įsigyjant iki 87,34 proc. UAB "Kraitenė" akcijų paketą	
2003-05-29 Nr.1S-53	Lietuvos ir JAV UAB "Itera Lietuva" įsigyjant iki 100 proc. AB "Suskystintos dujos" akcijų paketą	
2003-09-18 Nr.1S-99	"Sobieski Dystrybucja SP.z.o.o." įsigyjant iki 100 proc. AB "Vilniaus degtinė" akcijų paketą	
2003-12-24 Nr.1S-152	UAB "MG Baltic Investment" įsigyjant 100 proc. UAB "Marieberg Media" akcijų paketą	
Atsisakyta pradėti tyrimus (1)		
Reklamos įstatymo priežiūra		
➤ Dėl klaidinančios ir lyginamosios reklamos (21)		
Nustatyti pažeidimai (9):		
2003-01-16 Nr.2S-1	AB "Stumbras" alkoholinio gėrimo "Dozė" reklama	
2003-01-16 Nr.2S-2	UAB "Tele 2" nuolaidų "Joker" paslaugų vartotojams reklama	
2003-02-06 Nr.2S-3	UAB "Rubikon apskaitos sistemos" skelbta lyginamoji reklama	
2003-03-27 Nr.2S-5	"Nordea Bank Finliand PLC" Lietuvos skyriaus grynųjų pinigų išėmimo iš Vilniaus banko bankomatų ir banko skyrių reklama	
2003-03-27	UAB "Baltijos mineralinių vandenų kompanija" limonado "Gaja"	

Nr.2S-6	reklama	
2003-05-08 Nr.2S-7	UAB "Biogloba" preparato "Slim Caps" reklama	
2003-06-26 Nr.2S-9	AB "Lietuvos telekomas" skambučio peradresavimo paslaugos reklama	
2003-11-13 Nr.2S-12	VĮ "Vėjo sala" bilietų įsigijimo į Marilyn Manson koncertą reklama VĮ "Vėjo sala"	8000 Lt
2003-11-13 Nr.2S-13	UAB "Brand Sellers DDB" išankstinio apmokėjimo mobiliojo ryšio paslaugos "Extra" reklama	
Atsisakyta pradėti tyrimus (9)		
Nutraukti tyrimai (3)		
2003 m. skirta baudų		91 000 Lt

VISA NACIONALINĖ VALSTYBĖS PAGALBA LIETUVOJE 2002 METAIS

Sektorius	Pagalbos būdai	A1	A2	B1	C1	C2	D1	Iš viso (mln. litų)	Iš viso (mln. eurų)
1.1. Žemės ūkis* **		4,93						4,93	1,43
1.2. Žuvininkystė									
2. Pramonė/paslaugos		88,16	127,19			38,45	0,07	253,87	73,53
2.1. Horizontali pagalba		3,73	106,51			38,14		148,38	42,97
2.1.1. Moksliniai tyrimai, plėtra ir inovacijos		1,25						1,25	0,36
2.1.2. Aplinkos apsauga									
2.1.3. Mažos ir vidutinės įmonės			5,82					5,82	1,69
2.1.4. Prekyba		2,42						2,42	0,7
2.1.5. Energijos taupymas									
2.1.6. Investicijos									
2.1.7. Gyventojų užimtumo programos									
2.1.8. Kvalifikacijos kėlimas									
2.1.9. Privatizavimas									
2.1.10. Gelbėjimas/ restruktūrizavimas		0,06	100,69			38,14		138,89	40,22
2.2. Sektorinė pagalba		83,97	17,63			0,21	0,07	101,88	29,51
2.2.1. Plieno pramonė									
2.2.2. Laivų statyba			0,03					0,03	0,01
2.2.3. Transportas		83,97	17,6			0,21	0,07	101,85	29,5
2.2.4. Anglies pramonė									
2.2.5. Sintetinis pluoštas									
2.2.6. Kiti sektoriai									
2.3. Regioninė pagalba		0,46	3,05			0,1		3,61	1,05
IŠ VISO:		93,09	127,19			38,45	0,07	258,8	74,96
Apdirbamajai pramonei ir paslaugoms:		4,19	109,59			38,24		152,02	44,03

* Lentelėje pateikti duomenys apie valstybės pagalbą, teikiamą iš valstybės ir savivaldybių biudžetų.

** Duomenys apie žemės ūkiui suteiktą pagalbą nepaskirstyti pagal valstybės pagalbos teikimo būdus.

SIMBOLINIŲ ŽYMĖJIMŲ PAAIŠKINIMAI:

- A1** – negražinama pagalba: subsidijos, dotacijos
A2 – atleidimai nuo mokesčių, jų sumažinimas, delspinigių ir baudų nurašymas, kiti atleidimai
B1 – valstybei nuosavybės teise priklausančių akcijų įmonėse dalies ar vertės didinimas įvairiomis formomis
C1 – lengvatinės paskolos
C2 – mokesčių atidėjimai
D1 – valstybės garantijos

**VISA NACIONALINĖ VALSTYBĖS PAGALBA LIETUVOJE
 1996-2002 METAIS ***

mln. eurų

Metai	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Rodikliai							
Visa nacionalinė valstybės pagalba	173,28	114,98	99,05	45,47	68,70	39,73	74,96
iš jos:							
- apdirbamajai pramonei ir paslaugoms	162,02	63,55	56,00	8,68	42,07	17,26	44,03
- žemės ūkiui*	0,03	0,78	0,77	0,20	0,43	0,82	1,43
- finansinėms paslaugoms	0,17	6,63	5,17	0,83			
- transportui	11,06	44,02	37,11	35,76	26,20	21,65	29,50

* Lentelėje pateikti duomenys apie valstybės pagalbą, teikiamą iš valstybės ir savivaldybių biudžetų nenaudojant Kaimo rėmimo specialiosios programos lėšų.

**NACIONALINĖ VALSTYBĖS PAGALBA LIETUVOJE
 1996-2002 METAIS***

Metai	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Rodikliai							
mln. eurų	173,28	114,98	99,05	45,47	68,70	39,73	74,96
eurų vienam dirbančiajam	104,43	68,88	59,82	27,60	43,32	26,11	53,31
% nuo BVP (veikusiomis kainomis)	2,86	1,36	1,03	0,43	0,57	0,29	0,51
% nuo nacionalinio biudžeto išlaidų	12,04	6,05	4,49	2,02	2,81	1,36	2,22
% nuo nacionalinio biudžeto deficito	114,00	139,00	83,00	147,00	66,50	13,21	23,50
Gyventojų skaičius mln.	3,71	3,70	3,70	3,69	3,70	3,48	3,47

* Lentelėje pateikti duomenys apie valstybės pagalbą, teikiamą iš valstybės ir savivaldybių biudžetų nenaudojant Kaimo rėmimo specialiosios programos lėšų.

**1996-2002 METAIS SUTEIKTOS NACIONALINĖS
 VALSTYBĖS PAGALBOS BŪDAI**

	A1	A2	B1	C1	C2	D1	Iš viso (mln. litų)	Iš viso (mln. eurų)
Valstybės pagalba 1996	48,29	556,28	98,16	57,32	8,37	136,00	904,42	173,28
Valstybės pagalba 1997	109,94	40,52	250,50	0,78	2,80	116,10	520,64	114,98
Valstybės pagalba 1998	109,08	51,73	11,75	2,77	1,83	267,80	444,96	99,05
Valstybės pagalba 1999	159,59	2,17	11,01	1,82	0,04	9,46	184,09	45,47

<i>Valstybės pagalba 2000</i>	225,55	7,45	0,06	0,01	0,07	22,48	255,62	68,70
<i>Valstybės pagalba 2001</i>	87,99	24,50	0,00	0,07	27,54	0,00	140,10	39,73
<i>Valstybės pagalba 2002</i>	93,09	127,19			38,45	0,07	258,8	74,96

SIMBOLINIŲ ŽYMĖJIMŲ PAAIŠKINIMAI:

A1 – negrąžinama pagalba: subsidijos, dotacijos

A2 – atleidimai nuo mokesčių, jų sumažinimas, delspinigių ir baudų nurašymas, kiti atleidimai

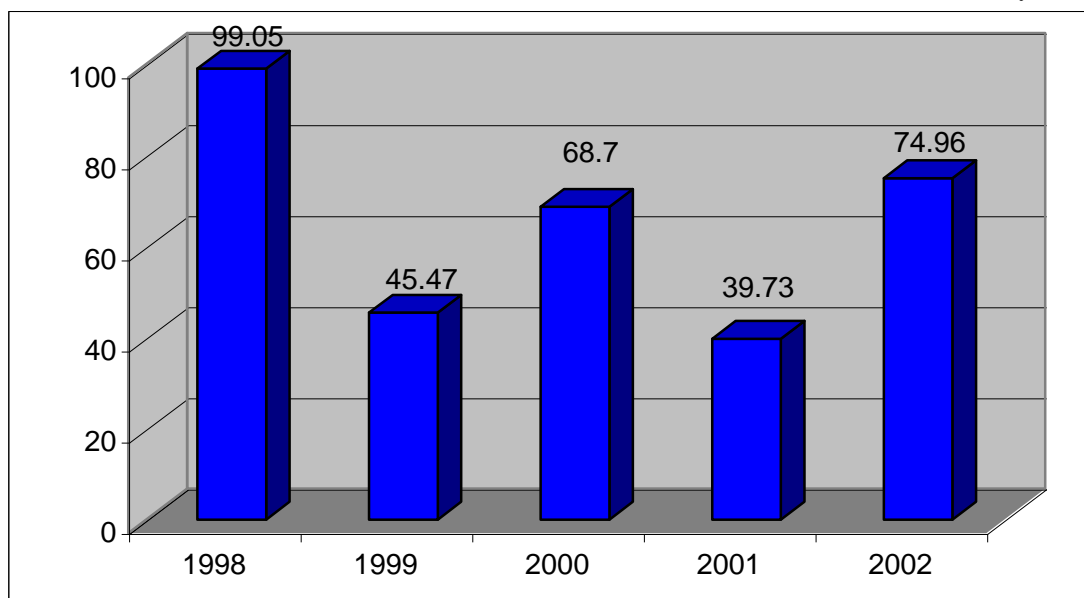
B1 – valstybei nuosavybės teise priklausančių akcijų įmonėse dalies ar vertės didinimas įvairiomis formomis

C1 – lengvatinės paskolos

C2 – mokesčių atidėjimai

D1 – valstybės garantijos

NACIONALINĖ VALSTYBĖS PAGALBA LIETUVOJE 1998-2002 METAIS, mln. eurų.

**2003 m. KONKURENCIJOS TARYBOS NUTARIMAIŠ ĮVERTINTA VALSTYBĖS
PAGALBA**

Gautas raštas	Ūkio subjektas, kuriam teikiama pagalba	KT nutarimo Nr., data	Sprendimas
2002-10-22	AB "Laivitė"	Nr.1S-9 2003-02-12	Pritarta su sąlygomis
2003-06-23	UAB "Marijampolės statyba"	Nr.1S-73 2003-07-15	Pritarta
2003-02-28	UAB "Panevėžio Aurida"	Nr.1S-89 2003-09-03	Pritarta su sąlygomis
2003-02-28	AB "Statybos apdailos mašinos"	Nr.1S-91 2003-09-11	Nepritarta
2003-09-30	Lietuvos – Rusijos UAB "Gargždų mida"	Nr.1S-109 2003-10-09	Pritarta
2003-07-31	Lietuvos aklujų ir silpnaregių sąjungos Šiaulių įmonė	Nr.1S-135 2003-12-04	Pritarta
KT iniciatyva	SODROS pagalba 10 ūkio subjektų	Nr.1S-56 2003-05-29	Pradėti valstybės pagalbos vertinimą

Viso gauta raštų - 6, pritarta – 3, pritarta su sąlygomis – 2, nepritarta – 1, pradėtas tyrimas – 1.